

't groene waasland verschiint op 15 januari, 15 maart,
15 mei, 15 september en 15 november.

'T GROENE WAASLAND

België-Belgique
P.B.
9100 SINT-NIKLAAS 1
3/5052

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift., 22° jaargang - nr 2; 15 maart 2002 - nr 124
v.u. Willy Van Overloop, Eikenlaan 13, 9111 Belsele Afgiftekantoor : 9100 Sint-Niklaas 1

huismus
beschermd !

Hoofdredactie	Dirk Hylebos - Fortenstraat 99 9250 Waasmunster - 052/46 30 51		
Boekhouding	Maarten Geeraerts - Sint-Pietersnieuwstraat 21, 9170 Sint-Gillis tel 03/770.61.52 rek. nr. 000-1709871-52		
Vormgeving en coördinatie	🍏	Maria Van de Vyver & Gilbert Cant	03/775 19 31 🍏
e-mail	:	gilbert.cant@pandora.be	fax : 03/296 66 28
Abonnement	4 EURO	Oplage	1700 exemplaren
't groene waasland verschijnt op 15 januari, 15 maart, 15 mei, 15 september en 15 november. Bijlagen worden onafhankelijk van de redactie gepubliceerd			

Wie wenst een abonnement te nemen op dit tweemaandelijks tijdschrift *'t groene waasland* kan dit

* door 4 EURO over te schrijven naar 't groene waasland op het nummer **000-1709871-52** met vermelding, abonnement 't groene waasland en is dan tevens lid van de regionale vzw ABLLO.

*of via een contactadres van één of andere vereniging, dat U vindt op het achterkaft

In dit nummer :

<i>Fazant.</i>	...	<i>Ecotest</i>	...4
<i>Bosfyzant in het Wase dialect.</i>	...	<i>Ons Streven</i>	...5
<i>Gedicht 'Waasmunster'.</i>	...	<i>Jos De Rudder</i>	...5
<i>Natuurcentrum Walburg.</i>	...	<i>ABLLO</i>	...6
<i>Landschapsarchitecten in Vlaanderen.</i>	...	<i>Ons Streven</i>	...8
<i>Er is nog hoop. Duurzaam openbaar groen.</i>	...	<i>Ons Streven</i>	10
<i>Nieuw zwart punt voor fietsers in Sint-Gillis-Waas</i>	...	<i>ABLLO</i>	12
<i>Dag polder !</i>	...	<i>G. Neirinckx</i>	13
<i>Het kijkverdriet, een kritiek.</i>	...	<i>G. Neirinckx</i>	13
<i>Leefmilieu in de gemeenten onder de loep.</i>	...		15
<i>Kalender.</i>	...		18
<i>Evolutie II : toeval zonder doel.</i>	...	<i>Mario Smet</i>	31
<i>Lezersbrief.</i>	...		33
<i>Belgen missen 'hun mussen' !</i>	...		34
<i>Huismus beschermd</i>	...	<i>Jan Rodts</i>	35
<i>Seizoengroenten lente.</i>	...	<i>Velt</i>	36
<i>Natuurinrichtingsproject 'Donkmeer en omgeving te Berlare'.</i>	<i>Durme</i>		38
<i>Milieumediatheek</i>	...	<i>vzw Durme</i>	39

Aan onze lezers.

Gezinnen kunnen tot 30 procent energie besparen.

Dit is de conclusie van het project EcoScore dat honderd dagen liep in tachtig West-Vlaamse huisgezinnen.

Het project vertrok van het idee van de ecologische voetafdruk. Ook Broederlijk Delen pikt in op het idee van de ecologische voetafdruk.

Hoewel je met cijfers altijd omzichtig moet omspringen geeft heel het project toch voldoende stof tot nadenken.

Onze aarde heeft een beperkt aantal hulpbronnen. Water, vruchtbare grond, fossiele grondstoffen, lucht, plaats om afval te stockeren, biodiversiteit,...

In een poging om zicht te krijgen op de juiste voorraden van dit alles en op de manier waarop de mensen ermee omgaan is de ecologische voetafdruk ontwikkeld. Het is een cijfer dat aangeeft hoeveel vruchtbare grond iemand gebruikt om te kunnen leven.

Rekening houdend met de huidige wereldbevolking en de beschikbare reserves is er 1,9 hectare beschikbaar per persoon. Dat wil zeggen dat als we per persoon niet meer dan 1,9 hectare gebruiken, we op een duurzame manier leven. Zonder de aarde verder uit te putten.

Op dit ogenblik is het gebruik van de aarde heel ongelijk. Zo gebruikt de gemiddelde inwoner van India 1,1 hectare en de gemiddelde Noord Amerikaan 12,3 hectare. De gemiddelde Belg komt aan 6,54 hectare, dus ruim drie keer zoveel als het stuk waar we recht op hebben. Als ook de inwoners van de ontwikkelingslanden (met onder andere giganten zoals India en China) hetzelfde consumptiepatroon hanteren als een inwoner van de VS hebben we vijf extra wereldbollen nodig. En die zijn er dus niet.

Om tot een oplossing te komen en ervoor te zorgen dat we de hulpbronnen niet in sneltempo opsouperen is dus een andere manier van leven nodig. Onze voetafdruk verkleinen.

Dat klinkt misschien wat beangstigend. Moeten we terug naar het stenen tijdperk?

Nee, zo zijn er huishoudens die door middel van juiste technologie én aangepast gedrag een vermindering met 75% realiseren zonder comfortverlies. Zover wil EcoScore niet gaan. De besparing die zij voorstellen ligt tussen de 8% en de 14%, afhankelijk van je startpositie.

Op de website www.ecoscore.be vind je meer informatie en achtergronden.

Dirk Hylebos

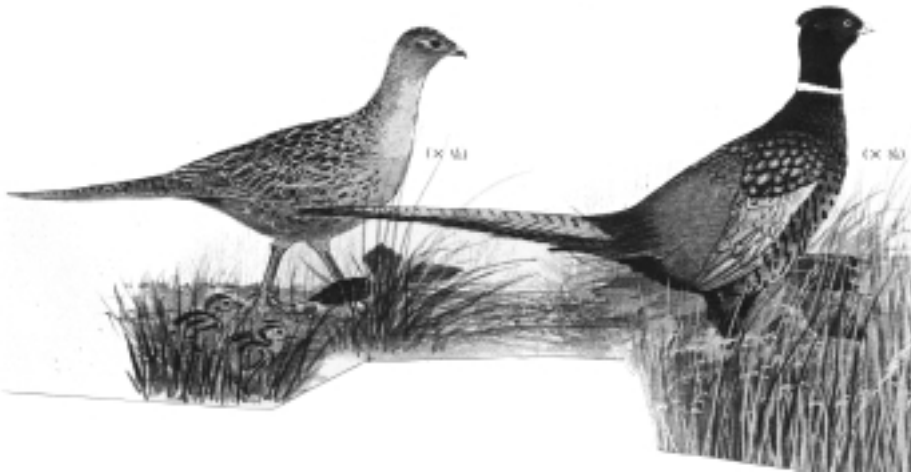
REDACTIE : Tony Temmerman, Kris Zaman, Mark De Meireleir, Katy Beke, Marie-Louise Verbruggen, Jef Verspecht, Romain Van Puyvelde, Kris Neirinckx, Dirk Hylebos, Gilbert Cant.

FAZANT.

De beboste polders in de Scheldevallei tussen Antwerpen en Dendermonde zijn zeer geschikte habitat voor de fazant. De soort kan daar in klein aantal overleven ook al wordt ze intensief bejaagd.

wegens gebrek aan controle onverminderd doorgaan.

In kooien gekweekte fazanten zijn bovendien te vergelijken met slachtkippen. Alleen worden ze op een wrede manier gedood. Tijdens de jacht maakt de wilde fazant, als snelle starter, nog een redelijke kans de dans te ontspringen.

De fazant is eeuwen geleden uit het Oosten ingevoerd. Oorspronkelijk als siervogel later ten behoeve van de jacht. Voor het begin van het jachtseizoen worden grote aantallen in gevangenschap geboren fazanten vrijgelaten.

Het vrij laten van gekweekte fazanten heeft een negatieve invloed op het ecosysteem. De aan de natuurlijke wildbaan aangepaste fazanten worden steeds opnieuw geconfronteerd met kunstmatig gekweekte dieren. Deze laatste brengen een pak ziektekiemen mee welke niet, of niet meer, voorkomen bij in het vrije geboren fazanten. De gevolgen laten zich raden. Het natuurlijk evenwicht wordt verstoord. Het uitzetten van gekweekte fazanten is ondertussen aan verbod toe. Desondanks zal deze activiteit

Uitgezette fazanten zijn echter zo tam en zo traag dat, ook al gaan ze onder druk uiteindelijk op de vleugels, hun kans op ontsnappen nagevoel nihil is. De wijze waarop deze fazanten aan hun einde komen roept terecht vragen op. Ook het lot van aangeschoten en niet teruggevonden wild draagt er toe bij de jacht in vraag te stellen. Onder meer aangeschoten fazanten krepereën zeer dikwijls in de meest erbarmelijke omstandigheden.

Alhoewel de Fazant van oorsprong uitheems is heeft hij in de loop der jaren bewezen dat hij zich best in onze contreien kan handhaven. Dat hij zolang de jacht hier ten lande toegelaten wordt bejaagd wordt is nog te begrijpen. Doch dat er nog fazanten gekweekt en uitgezet worden ten

behoefte van de jacht is ronduit dieronvriendelijk, mensonwaardig en brengt de jacht terecht in diskrediet. Jacht wordt onder meer daarom meer en meer beschouwd als een anachronisme.

Om niet totaal in de verdrukking te komen zoeken sommige jachtverenigingen toenadering met natuurbeschermingskringen. Uit de dialoog die aldus ontstaat groeit mogelijk iets dat ook aan de natuur ten goede komt.

Tonny Temmerman, Ecotest.

BOSFIZANT IN HET WASE DIALECT.

De fazant (*Phasianus kolgans*) is een hoenderachtige vogel met een lange, puntige staart. De fazantenhaan of 'fizanthane' in het Wase dialect is onmiskenbaar zeer kleurrijk met zijn groenachtige kop en felrode wangen. De fazantenhen of 'fizantenpoelie' in het Wase dialect is bruinachtig van kleur en beduidend kleiner. De fazant heeft voorkeur voor landbouwgebieden met veel bosjes en bomen, vandaar nog de Wase dialectnaam van 'bosfizant'.

Oorspronkelijk hoorde de fazant thuis in Azië en hij is pas veel later geïntroduceerd in onze continenten. Dit verklaart waarom er geen typische dialectnamen bestaan over zijn kleur, uiterlijk en gedrag.

Ons Streven.

WAASMUNSTER

In de oranje morgenzon
schrijven trillend karekieten
hun arabesken rietletters
op verticale notenbalken

Het haastig Durmewater
spoedt zich naar zijn hoogste peil
maar tussen het fluitenkruid
waakt een dijk met open ogen.

Zingend met haar hoge stem
rijst een zeemeermin boven
de vlakke op als boegbeeld
tot aan de nok van het Waasland.

Aan de kroonlijst hangen reeds
guirlandes en festoenen
breedhangende gewaden
de heide lacht om zoveel rijkdom.

Jos De Rudder.

NATUURCENTRUM WALBURG.

Het college van burgemeester en schepenen van Sint-Niklaas bezuinigt drastisch in natuur- en milieu-educatie (NME).

Wat we vreesden blijkt de waarheid te zijn. Voor het stadsbestuur van Sint-Niklaas is natuur- en milieueducatie geen prioriteit.

De sluiting van het Natuurcentrum Walburg is een besparingsmaatregel die valt binnen de reguliere werking. Dit liet het college van burgemeester en schepenen ons weten in een schriftelijke reactie op het artikel van Kris Zaman in het novembernummer van het Groene Waasland (nr. 122).

Mijnheer,

In het novembernummer van het Groene Waasland (nr. 122) reageert u heftig op de sluiting van het Natuurcentrum Walburg. U roept ook op te protesteren (via de website www.hdb9100.easynet.be).

Volgens u moet de voornaamste reden voor de sluiting gezocht worden in de plannen die de stad heeft voor de herinrichting van het stadscentrum, het zogenaamde Margarethaplan. Het geplande investeringsbudget voor het Margarethaplan bedraagt meer dan 10 miljoen euro, maar dit bedrag valt volledig binnen het normaal leningsvolume tijdens een legislatuur. Met andere woorden : de noodzakelijke herinrichting van de Grote Markt en omgeving hypothekeert wel andere grote openbare werken,

Anders uitgedrukt : we sluiten het Natuurcentrum om u iets beter in de plaats te geven

Gedurende de afgelopen 18 jaar heeft het centrum baanbrekend werk verricht en was het voorbeeld van menig initiatief in andere gemeenten

maar heeft geenszins een weerslag op de reguliere werking van de stadsdiensten. Wat niet wil zeggen dat de stad niet het voornemen heeft om ook op de reguliere werking te besparen.

De sluiting van het Natuurcentrum Walburg is inderdaad een besparingsmaatregel die valt binnen de reguliere werking : het onderhoud, het bemannen en uitbaten van een Natuurcentrum brengt veel kosten met zich. Tegenover zo'n uitgave kunnen we eigenlijk niet genoeg aanbieden aan de bewoners op het vlak van de Natuur- en

Milieueducatie (NME). Anders uitgedrukt : we sluiten het Natuurcentrum om u iets beter in de plaats te geven. (1)

Het Natuurcentrum Walburg werd opgericht in 1983, bijna 20 jaar geleden. De oprichting moet gesitueerd worden tegen de achtergrond van het toenmalig milieubeleid van de regering. Milieu was toen nog een federale materie en absoluut geen prioriteit. De stad wou toch iets doen om de jongeren te sensibiliseren en startte daarom op eigen initiatief een centrum op. Gedurende de afgelopen 18 jaar heeft het centrum baanbrekend werk verricht en was het voorbeeld van menig initiatief in andere gemeenten.(2)

Ondertussen is milieu wél een prioriteit geworden op Europees en op Vlaams niveau. Beide

overheden stellen veel materiaal ter beschikking voor de Natuur- en Milieueducatie. Zoals u zelf hebt kunnen vaststellen, hebben we de laatste

jaren, weliswaar via het Natuurcentrum Walburg, een aantal boeiende tentoonstellingen kunnen aanbieden die gesteund werden door het Vlaams Gewest. En zo zijn er nog veel andere zinvolle initiatieven op Vlaams niveau.

In plaats van zelf een service uit te bouwen naar de scholen, gaan we ons in de toekomst meer toespitsen op het gebruik van het materiaal dat

reeds voorhanden is en dat bovendien het voordeel heeft dat het naadloos aansluit bij een modern NME-beleid. Met andere woorden : we gaan niet meer zelf het warm water uitvinden, als een andere, hogere overheid dat al doet. (3)

Met het budget dat door de sluiting van het Natuurcentrum vrijkomt, hopen we een hedendaags en gevarieerd aanbod te kunnen doen naar de scholen, maar ook naar andere doelgroepen. Want de beperking tot het schoolpubliek was een van de negatieve aspecten van het Natuurcentrum. Hoe dat vernieuwd NME-beleid van de stad er moet gaan uitzien, is nog niet helemaal bepaald. En hier is de stad overhaast te werk gegaan, dat geven we toe. We hadden de sluiting van het Natuurcentrum moeten koppelen aan de voorstelling van de vernieuwde visie. Nu lijkt het of we de natuur- en milieueducatie willen terugschroeven, wat hoe genaamd niet het geval is, integendeel. (4)

Een werkgroep van ambtenaren is momenteel bezig met het opstellen van het vernieuwd NME-beleid van de stad. We hebben daar inderdaad de scholen en eventuele andere gebruikers van het Natuurcentrum niet bij betrokken, omdat we de werkgroep niet willen belasten met de discussie over de sluiting van het centrum. Er wordt geen enkele gebruiker betrokken bij de visievorming. Wel hebben we beslist om een zeker draagvlak te creëren door samen te werken met vrijwilli-

gers, met name de natuurverenigingen, die worden aanzien als partners. (5)

Wanneer de krijtlijnen van het nieuw NME-beleid uitgestippeld zijn, zullen we dat zo snel mogelijk laten weten aan de huidige gebruikers van het Natuurcentrum. We hopen dat we daarmee de ongelukkige communicatie rond de sluiting van het centrum enigszins kunnen compenseren.

Namens het college van burgemeester en schepenen.

...

Erg overtuigend is dit schrijven niet. Met een overvloed aan mooie woorden en beloften die waarschijnlijk nooit waar gemaakt kunnen worden, tracht het bestuur de beslissing het NEC Walburg te sluiten te rechtvaardigen en te vergoelijken. Het is onbegrijpelijk dat dit bestuur niet meer wil investeren in actief preventiebeleid, dit in een tijd dat meer en meer mensen een degelijk milieubeleid als één van de belangrijkste peilers van een goed bestuur zien.

We konden het dan ook niet nalaten enkele bedenkingen te formuleren.

Men moet inderdaad het warm water niet telkens opnieuw uitvinden, het warm houden is voor ons reeds voldoende...

(1) We zijn erg benieuwd hoe, met minder middelen, iets

beters kan aangeboden worden.

(2) Het college geeft zelf het succes van het NEC Walburg toe. We begrijpen dan ook niet dat deze werking zo bruusk werd stopgezet en dat de ambtenaren die zich jarenlang hebben ingezet voor de goede werking naar andere diensten werden overgeplaatst of een andere functie kregen.

(3) Uit de brief blijkt duidelijk dat men milieu-educatie niet langer als een taak van de lokale overheid beschouwt.

NME wordt doorgeschoven naar hogere overheden en vrijwilligers.

Men gaat volledig voorbij aan het feit

dat het materiaal dat hogere overheden aanbieden

vooral bestaat uit projecten die begeleid en opgevolgd moeten worden door goed voorbereide mensen en dat NME ook een streekeigen aanpak vraagt.

Men moet inderdaad het warm water niet telkens opnieuw uitvinden, het warm houden is voor ons reeds voldoende...

(4) Als er één doelgroep in aanmerking komt voor natuur- en milieueducatie is het toch wel de schoolgaande jeugd. Voorkomen is beter dan genezen.

In deze alinea geeft het stadsbestuur ook toe dat

ze overhaast te werk is gegaan (zeker geen voorbeeld van een goed bestuur) maar toch weigert ze

in de brief heeft men het voortdurend over een modern, vernieuwd en duurzaam NME-beleid. Wat dit juist inhoudt is niet duidelijk, want men werkt nog aan een nieuwe visie...

terug te komen op de beslissing het NEC te sluiten op 1 jan. 2002.

Dit, ondanks 1325 handtekeningen onder een petitie die de heropening van het NEC Walburg vraagt.

Verder blinkt deze alinea uit in vaagheid, ze kan ons zeker niet overtuigen.

(5) Onbegrijpelijk is ook dat de scholen, die toch in de frontlinie staan wat betreft natuur- en milieueducatie, niet in de gesprekken over een vernieuwd NME-beleid worden betrokken, integendeel.

Na een gesprek met de milieubtenaar weten we dat de werkgroep van ambtenaren sterk gereduceerd werd. In feite is het enkel de milieubtenaar die overlegt met twee vrijwilligers uit natuurverenigingen. Dat naar de noden van andere gebruikers niet wordt geluisterd is wel erg vreemd.

Nog vreemder is het feit dat mensen die bedenkingen hebben bij de sluiting van het NEC Walburg als lastposten worden beschouwd die

uit elk overleg geweerd moeten worden.

Tijdens het gesprek met de milieubtenaar

In deze alinea geeft het stadsbestuur ook toe dat ze overhaast te werk is gegaan

werd ook duidelijk dat er in de toekomst door de milieudienst

geen educatieve tentoonstellingen meer worden aangeboden. Toch wordt natuur- en milieueducatie niet teruggeschroefd ! ?

In de brief heeft men het voortdurend over een modern, vernieuwd en duurzaam NME-beleid. Wat dit juist inhoudt is niet duidelijk, want men werkt nog aan een nieuwe visie...

Het is ons wél duidelijk dat het modern, vernieuwd en duurzaam NME-beleid van de stad Sint-Niklaas niet gedragen zal worden door bekwame beroepskrachten (die worden vooral ingezet voor repressief werk) maar door de goodwill van enkele vrijwilligers.

Als milieuvereniging onderschatten we het belang van vrijwilligerswerk zeker niet maar als fundering voor een modern, vernieuwd en duurzaam NME-beleid is dit wel wat magertjes.

ABLLOvzw

LANDSCHAPS- ARCHITECTEN IN VLAANDEREN ?

Men kan zich de vraag stellen of landschapsarchitecten in Vlaanderen eigenlijk wel aan bod komen. Onze ondoordachte ruimtelijke ordening van de laatste decennia heeft er voor gezorgd, dat landschapsherstel bijna een onmogelijke zaak is geworden.

Een paar plaatsen, zoals de Vlaamse Ardennen, zijn nog te 'renoveren', maar ook in dergelijke waardevolle streken gaat dit maar moeizaam.

Nieuwe, grootschalige natuurprojecten realiseren, heeft nog minder kans op slagen. Probeer maar eens een landbouw-, industrie- of woningzone om te vormen tot een natuurgebied.

Dus, landschapsarchitectuur lijkt een beroep zonder toekomst.

Laten we het dan iets kleiner zien en ons concentreren op parken.

Het park, een grote tuin in het centrum gelegen, gemakkelijk bereikbaar, een lust voor menig wandelaar.

Ik weet niet hoe ver men terug moet gaan om bij ons een totaal nieuw aangelegd park van 5 à 10 ha te vinden.

Ja, en ook daar is het moeilijk om beleidsmensen te overtuigen van de waarde van deze noodzakelijke levensomgeving.

in het centrum van Temse voor een groene verademing te zorgen

Heel wat oude, historische parken zijn hun originele eigenheid verloren en zijn toe aan een herwaardering met een duidelijk, harmonisch beheer. Hierin lijkt de jongste jaren wel een kentering te komen, gepromoot en gesteund door de Vlaamse Gemeenschap afdeling Bos en Groen (zie folder 'Harmonisch parkbeheer').

Wat nieuwe grote realisaties betreft, is het al niet beter als bij de natuurgebieden. Ik weet niet hoe ver men terug moet gaan om bij ons een totaal nieuw aangelegd park van 5 à 10 ha te vinden.

In de ons omringende landen lijkt dit een minder groot probleem te zijn.

Of blijven de nieuwe parken beperkt tot pretparken?

Zo heeft men in Parijs recent nog 2 nieuwe parken aangelegd. De terreinen met de gebouwen van de oude Citroënfabriek werden omgetoverd tot het 8 ha grote 'Parc Citroën' en de oude vee-markt kreeg ook een nieuwe bestemming als park. Duitsland en de Scandinavische landen doen op dit vlak ook niet onder.

Ondenikbaar dat men in Vilvoorde de Renaultfabriek zou metamorfoserend tot een groengebied.

Bij ons in het Waasland ligt ook een unieke gelegenheid te wachten op een uitzonderlijke, gedurfde aanpak, namelijk de oude Boelwerfgronden in Temse. Een oppervlakte van meer dan 80 ha, gelegen langsheen het waardevolle biotoop van de Schelde met ten oosten het Schauselbroek en ten westen het Tielrodebroek. Een niet te missen mogelijkheid

om enerzijds de natuur een extra kans te geven en anderzijds in het centrum van Temse voor een groene verademing te zorgen.

Jammer maar helaas, de plannen van de nieuwe eigenaars van 'NV Nieuw Temse' liggen zo goed als vast en de groene ruimte beperkt zich tot een goeie 3 %, waarvan het grootste deel nu reeds aanwezig is. Nieuwe ontwikkelingen zijn dus zeer miniem.

Het gros van de inkleuring gaat naar woningen en industrie.

80 ha is niet mis. Beleidsmensen zouden geschiedenis kunnen schrijven door minimum 10 of 20 ha te voorzien als rust- en stiltegebied of door een eigentijds park te ontwikkelen, een verademing voor iedereen. Dit bewijzen de nu reeds druk bezochte dijken en andere open ruimten.

Wie heeft de politieke moed om dergelijk gedurfd initiatief te nemen? Of blijven de nieuwe parken beperkt tot pretparken?

Ons Streven

ER IS NOG HOOP. DUURZAAM OPENBAAR GROEN.

Openbaar groen betekent eigenlijk een belangrijke hoeveelheid natuur, een domein met heel wat mogelijkheden voor plant, dier en mens.

dit te kunnen reflecteren naar het gemeentelijk groen.

Om de huidige toestand na te gaan, trok Velt samen met VVOG (Vereniging voor Openbaar Groen) in opdracht van Bos & Groen naar de gemeenten voor een enquête. Uit de resultaten stelde Velt een programma harmonisch groenbeheer op, zowel naar de beleidsmakers als naar de groenarbeiders. In drie pilootgemeenten

Zo wil Minister Vera Dua de gemeenten aanzetten tot een duurzamer beheer, zonder het gebruik van pesticiden en met een juiste keuze van planten. De juiste plant op de juiste plaats, waarbij men let op bodem, duurzaamheid (geen of weinig eenjarige planten), ruimte (snoeien vermijden) en ecologische waarde.

Dit zijn een aantal elementen in de samenwerkingsovereenkomsten die gemeenten kunnen sluiten met de Vlaamse Overheid.

Bij Bos & Groen van Aminal stelde men een nieuwe beheersvisie voor parken voor onder de naam Harmonisch Parkbeheer met de bedoeling

Een ecologisch, arbeidsvriendelijk beheer rond bomen, is de maaibeurt te laten samenvallen met de bermen volgens het bermdecreet (eerste maaibeurt na 15 juli, eventuele tweede maaibeurt na 15 september).

(Dilbeek, Genk en Zomergem) kwamen er cursussen verzorgd door een tevreden lesgeefster Geertje Coremans.

Blijkbaar door een goede aanvaardbare manier om bepaalde visies over te brengen, kunnen mensen overtuigd worden om jarenlange gewoonten om te buigen naar nieuwe ideeën.

Zo groeit de hoop dat ons steriel Openbaar Groen kan evolueren naar een arbeidsvriendelijk en levendig stukje natuur.

(Voor meer informatie kan je terecht in het tijdschrift Seizoenen van Velt vzw van december 2001-januari 2002).

De principes van harmonisch parkbeheer

* Duurzaam

Rekening houden met de plaatselijke omstandigheden op het vlak van bodem en biologische waarde met aanpassing van de planten.

* Divers

Het park kan een recreatiegebied, een ontmoetingsplaats en/of gewoon een mooie groene plek in de stad zijn, maar evengoed een economisch, milieubescherpende, ecologische, wetenschappelijke, educatieve en/of cultuurhistorische functie vervullen.

* Dynamisch

Een buurtpark moet mee evolueren met de buurt

Of hou je liever kale of kortgehouden boomspiegels?

en het beheerplan moet daartoe ruimte bieden, zonder de duurzaamheid van het geheel te schaden.

* Mens-, natuur- en milieugericht

Op bepaalde plaatsen komt of de mens, of de natuur of het milieu op de eerste plaats. Op vele andere plaatsen komen ze samen voor in steeds wisselende verhoudingen. Mensgerichte maatregelen hebben bijvoorbeeld te maken met recreatie. Natuurgerichte maatregelen spitsen zich toe op fauna en flora. Bomen moeten oud kunnen worden in een harmonisch beheerd park, maar ook dood hout is er op zijn plaats.

(Zie de folder Harmonisch Parkbeheer, uitgegeven door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap afdeling Bos & Groen).

Ons Streven

STEVE STEVAERT START MET DE BOUW VAN EEN NIEUW ZWART PUNT VOOR FIETSERS IN SINT-GILLIS WAAS

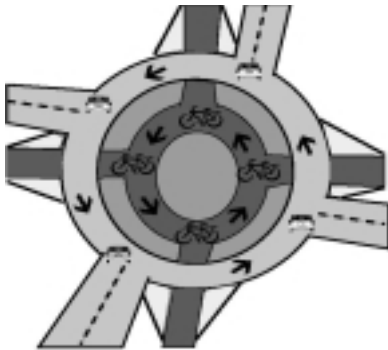
Langs de expressweg N49 in Sint-Gillis Waas wordt een parallelweg gebouwd die het fietspad van Sint-Niklaas naar De Klinge (Hulst) zal doorsnijden ter hoogte van het gehucht 't Kalf. De parallelweg wordt een drukke verbindig voor auto's en vrachtverkeer tussen de N49-uitrit Tromp te Stekene en de N49uitrit Polderhuis te Verrebroek/Vrasene.

De grote aantallen fietsers die dit recreatief fietspad gebruiken krijgen er dan weer een zeer gevaarlijk kruispunt bij: op de plaats waar de parallelweg het veel gebruikt fietspad in tweeën knipt, wordt in maart 2002 de bouw van een rotonde aangevat. Dit wordt een nieuw zwart punt voor fietsers.

Minister Stevaert, de gemeente Sint-Gillis Waas en de wegen-administratie verwerpen daarmee de voorstellen, die ABLLOvzw en vele andere verenigingen hadden overgemaakt. Deze orga-

meer dan twee jaar geleden vestigde ABLLOvzw de aandacht op dit nieuwe zwarte punt voor fietsers

nisaties wilden korte doorkijktunnels om het fietspad onder het gevaarlijk kruispunt te leiden.

Zij hadden een alternatief rotonde-plan klaar, naar Nederlands model. Deze voorstellen werden overhandigd aan alle verantwoordelijke beleidsniveaus, samen met de 600 handtekeningen, verzameld tijdens een petitie-actie in de zomer van 2001.

Helaas. Hoewel minister Stevaert, het gemeentebestuur van Sint-Gillis en de ambtenaren het een goed voorstel vonden, bleek het niet haalbaar. De enige reden bleek dat de aanbesteding al is gebeurd en aanpassing van het plan enige vertraging zou opleveren.

Onwaarschijnlijk cynisch, want al meer dan twee jaar geleden vestigde ABLLOvzw de aandacht op dit nieuwe zwarte punt voor fietsers.

Stevaert die dreigde met een regeeringscrisis als Vlaanderen niet verkeersveiliger zou worden

Er werd zelfs letterlijk op het kabinet van Stevaert gesteld dat het mogelijk is om achteraf, als zou blijken dat de situatie onveilig zou zijn,

korte doorkijktunnels om het fietspad onder het gevaarlijk kruispunt te leiden

alsnog een tunnel te bouwen ! Wij die dachten dat zwarte punten voorkomen beter was dan ze vele slachtoffers later, te genezen. Dezelfde Stevaert die dreigde met een regeringscrisis als Vlaanderen niet verkeersveilig zou worden en die op de Staten generaal van de verkeersveiligheid ronkende verklaringen heeft afgelegd, samen met de zes andere bevoegde excellenties.

elk toekomstig ongeval, het zwart punt telkens opnieuw te blokkeren

De Wase milieu- en fietsbeweging maakt zich dan ook op om bij elk toekomstig ongeval, het zwart punt telkens opnieuw te blokkeren voor het verkeer.

En dat tot we een ongelijkgrondse oplossing hebben verkregen... .

ABLLOvzw

DAG POLDER !

Het ziet ernaar uit dat de strijd voor een gezondere Schelde door middel van een ontpolderde alluviale vlakte in Kruikeke gestreden is. Er zijn nog wel wat achterhoedeschermselingen mogelijk, mogelijks ook nog wat ludiek protest, maar de parlementaire beslissing is onherroepelijk en juridisch ingekaderd.

Wat was nu eigenlijk de grond van de zaak ? We kunnen deze herleiden tot gemeenschapsbelang versus particulier belang, en zoals we weten krijgt het eerste in ernstige zaken altijd het laatste woord.

De discussie binnen de milieubeweging was scherp bij wijlen. We kunnen desalnietemin stellen dat het merendeel van biologen en natuurliefhebbers er niets voor voelde om het op te nemen voor een agrarisch gebied dat de polders zwaar heeft aangetast. Evenmin konden zij zon-

der tot zwans te vervallen de populierenplantages verdedigen. En nog minder konden zij blind blijven voor het feit dat de zeespiegel stijgt en de Scheldehoogwaters hoger worden. Kiezen voor de sentimenten van de plaatselijke bevolking, de natuurvernietigende landbouw, of behoud van onveiligheid voor de laaggelegen bewoning, was logischerwijze onmogelijk voor wie met kennis van zake over de Schelde nadenkt.

Tegenstanders uit de groene hoek organiseerden betogingen en processen tegen voorstanders uit dezelfde groene hoek. De klassieke consensus en het aanvaarden van het Instituut voor Natuurbehoud als autoriteit werd in deze zaak ter zijde gelegd. De oorzaak daarvan is historisch gegroeid, en was gerechtvaardigd zolang het gebied geen natuurlijke invulling kreeg. Heden is die er wel, doch dit heuglijke feit bereikte het bewustzijn der tegenstanders niet. Koppigheid, politieke bindingen (en zelfs financiële banden via een Argenta-kantoor ?) met de belangen van de betrokken particulieren creëerden een troep die de natuurbescherming belachelijk heeft gemaakt in de regio. Eénzijdigheid en dwalingen zijn van alle tijden. Helaas ook in dit Schelde-dossier van vandaag.

G. Neirinckx

HET KIJKVERDRIET, EEN KRITIEK.

Het kijkverdriet in Steendorp, een stukje schor dat ongevormd werd tot riet- en dotterbloemkwekerij, is er niet goed aan toe. Het extreem intensief beheer ervan heeft zowat elke echte natuurwaarde in het gebied vernietigd, en wat nog rest kunnen we beschouwen als rietcultuur-opportunisme.

Vroeger, en dan spreken we over een jaar of 10 - 20 geleden, genoot het kijkverdriet nochtans een goede reputatie, precies omdat het beheer

zich succesvol richtte op riet en dotterbloemen. De kennis inzake zoetwaterschorren evolueerde echter, vooral door fundamenteel onderzoek dat werd gecoördineerd vanuit het Instituut voor Natuurbehoud. Dit onderzoek reikte inzichten aan waarin soortensamenstellingen en rode lijst-species voorkwamen. Hieruit bleek dat het beheer van het kijkverdriet enkele rode lijstsoorten deed toenemen, en andere nagenoeg uitroede. De oorzaak is pittig en beknopt: een schor met alleen maar riet en een vakje struweel bestaat niet in de natuur. Overheersende rietkragen zijn een biotoop van oevers van stilstaand water, van komgronden of andere gronden met hoge zoetwaters of grondwaters, doch niet van getijdengebieden langs de Schelde. Schorren zijn immers zones tussen land en water met een zeer dynamische nat-droog-balans, met grote extremen in beide richtingen. Deze kunnen enkel kunstmatig, met sluizen of intensief maaibeheer onveranderlijk gehouden worden, met specifieke vegetaties tot gevolg. Een beheer dat inspeelt op de natuurlijke mozaïek van een zoetwaterschor is dus veruit wenselijker dan een monocultuurbestendiging waar bij elke brandnetel of ander ruigtekruid als vergif bestreden wordt...

Als natuurbeweging bestaande uit vrijwilligers en amateurs mogen wij ons niet deskundiger opstellen dan het Instituut voor Natuurbehoud of een andere instelling die topbiologen omvat.

Deze kritiek is noodzakelijk om de bevroren visies uit het verleden te ontdooien. Onze laatste natuurgebieden mogen immers niet gedomineerd of beheerd worden door statische en individuele of particuliere visies, doch verdienen de hoogst mogelijke wetenschappelijk verantwoorde bescherming. Dit veroorzaakt pijnen bij de betrokkenen, maar de bedoeling is verheven.

Als natuurbeweging bestaande uit vrijwilligers en amateurs mogen wij ons niet deskundiger opstellen dan het Instituut voor Natuurbehoud of een andere instelling die topbiologen omvat. Wij zijn ten allen tijde afhankelijk van wat wetenschappers ontdekken. Strekkennis, specifieke

details, beschermingsacties en communicatie met de publieke opinie zijn traditioneel de instrumenten van de milieubeweging. Onderzoek, veldeterminatie, kartering en bundeling zijn een zaak van de wetenschap. Bovendien, en dat is nog belangrijker, kan alleen de wetenschap uitmaken wat de functie of plaats is van een geïsoleerd of klein gebied binnen het veel grotere eco-toop dat zich uitstrekt over de continenten. Het onttrekken van een biotoop aan het grote eco-toop bij wijze van beheer of andere ingrepen is derhalve fout, tenzij in situaties waar het niet anders kan ten aanzien van één of meer bedreigde soorten.

Toepassing van dit laatste is niet gepast langs de Schelde omdat men dan als het ware een barrière maakt in het verbindingsnet van de bio-

topen. Extensief beheer met behoud van de vegetatieve mozaïek- en succesiepatronen, wat zeer vele soorten door elkaar betekent, is het hoogst wensbare langs de getijdenrivier. Ontpolderingen zijn op termijn echter de enige uitweg om de trend van verlanding te omzeilen, en om de biodiversiteit veilig te stellen. Kleine, soortgerichte eilandjes in de vorm van reser vaatjes zijn niet bij machte om die biodiversiteit te redden. Voor de Schelde geldt dus dat alleen een totaalbeheersvisie, van bron tot monding, zin heeft. Deze optie werd dan ook door de overheid aanvaard en door de (meeste) betrokkenen in een beleidskader gezet. Stapje per stapje (afhankelijk van protesten) wordt de op referenties van deels historische aard gesteunde doelstelling gerealiseerd. Dus, zoveel mogelijk alluviale oppervlakte en stroomgebonden landoppervlakte incalculeren. Dit vraagt tijd, veel tijd, vele jaren. En af en toe herzieningen van oude visies.

G. Neirinckx

LEEFMILIEU IN DE GEMEENTEN ONDER DE LOEP – EEN VERHAAL MET EEN VERVOLG !

De redactie van 't groene wasland wil de lezers op de hoogte houden van het gemeentelijk leefmilieubeleid in de breedste betekenis. Wij zullen in de komende nummers telkens een gemeente onder de loep nemen. Via een interview proberen wij een beeld te verkrijgen van het leefmilieubeleid, de problemen, en de "groene" plannen, die het gemeentebestuur absoluut wil gerealiseerd zien tijdens deze legislatuur. Dit kan enerzijds inspirerend werken voor de andere gemeenten, en wij kunnen anderzijds binnen een vijftal jaar evalueren wat hiervan allemaal is verwezenlijkt.

De moeite waard om op te volgen.....

We beginnen in de grootste gemeente, nl Beveren, waar de AGALEV'er Ludo DE BLOCK van de fractie KARTEL (=VLD, VU, AGALEV en onafhankelijk) instaat voor sport, milieubescherming, energie en ontwikkelingssamenwerking.

Een haven in Beveren, dat moet toch milieuproblemen geven ?

De bouw van het Deurgankdok is natuurlijk zeer actueel. Vier betrokken partijen hebben hierin normaal hun zeg : De Haven, De Milieubeweging via de BBL, de gemeente Beveren en de landbouwers. Maar tot hertoe werden de gemeente en de boeren niet gehoord ! Dit kan niet ! Wij zullen ons daarom verzetten met democratische middelen. Sinds het begin (1970) van de havenontwikkeling zijn er bijna geen "compensaties" gegeven.

Er is wel een verbetering op komst, volgens een nieuw decreet dat sinds kort van kracht is moet de start der uitbreidingswerken van de haven op dezelfde dag starten als de bufferwerken en compensatiewerken.

De Wase boeren willen ook meer bedrijfszekerheid. Bij het openen van de landsgrenzen zijn er door Europa verplichtingen opgelegd dat er compensaties moeten gegeven worden bij infrastructuurwerken. En dit is op termijn ook een voordeel voor de landbouw. (Als de mogelijke compensaties bijna zijn uitgeput, zal inbreiding belangrijker worden dan uitbreiding);

Is er veel (gemeente-) personeel bezig met leefmilieu ?

In Beveren zullen binnenkort naar aanleiding van de nieuwe milieuconvenant twee voltijdse duurzaamheidsambtenaren komen die zich vooral bezig zullen houden met alle projecten die met leefmilieu te maken hebben. Eén voorbeeld : het DIFTAR systeem dat we ook in Beveren willen invoeren. Het huishoudelijk afval zal worden opgehaald in twee fracties (een restfractie en een composteerfractie). De hoeveelheid en het gewicht van iedere zak zal gemeten worden en als basis dienen voor betaling. Dit systeem bestaat in verschillende gemeenten en doet de afvalberg doet fors slinken. Mensen met een tuin hebben zich daar een compostvat aangeschaft en helpen zo mee aan het verwerken van het huishoudelijk afval.

Leefmilieu en sport, is dat niet wat tegenstrijdig ?

Ja, ik ben ook verantwoordelijk voor sport. Ik heb plannen om het zwembad van het gemeentelijk zwembad te zuiveren met een natuurlijke zuiveringsinstallatie, ... "een rietveld" dat zal geïntegreerd worden in de aangrenzende sport- en ontspanningszone en zal dit bovendien een groener uitzicht geven.

Sport terreinen kunnen toch niet langer meer in landbouwzone ?

Er zullen veel voetbalvelden moeten verdwijnen omdat ze in een zonevreemd gebied aangelegd werden bvb in landbouwzone. Het tekort aan voetbalvelden, kan men opvangen met een kunstgrassterrein dat bovenop een bestaand plein wordt gelegd. Dit kan voor de kleine ploegjes een oplossing zijn. Op zo'n terrein kan tot 6 keer meer gespeeld worden. Mits goede onderlinge afspraken kunnen zo veel ploegen op één dag hetzelfde terrein gebruiken in eender welke weersomstandigheden.

Hoe lang gaat zo'n terrein mee en hoeveel kost het ? En is dat kunstgras wel milieuvriendelijk ?

In Brussel ligt zo'n plein al meer dan 9 jaar en het is nog steeds in goede staat. Het kunstgrasplein (500.000 Euro) kost het dubbele van een normaal veld (250.000 Euro) maar je kan er veel meer gebruik van maken en door de ruimtebesparing is het duurzaam.

Wat zijn uw plannen voor de volgende 5 jaar op gebied van energie ?

In de gemeente Beveren worden 10 nieuwe wagens in gebruik genomen die werken op methaan of aardgas. Dat is nog milieuvriendelijker dan LPG. Het project wordt gesubsidieerd door de firma citensy die ook voor de tanksta-

tions zorgen. Met deze kleine wagens worden korte afstanden afgelegd en ze zullen gebruikt worden door de gemeente diensten. In de eerste fase worden er twee traagvuul tankstations aangelegd en later kunnen dat dan sneltankstations worden om ook particulieren de kans te geven met hun wagen te gaan tanken. In sommige wagens die reeds op de markt zijn zit de installatie reeds standaard ingebouwd.

Worden deze wagens ook al elders gebruikt ?

In Italië in grote steden gebruikt men deze momenteel het meest omdat men weet welke negatieve invloed de wagens op de gebouwen en monumenten hebben.

... zonne-energie... ?

Er zal geld worden voorzien voor premies bij het plaatsen van zonnepanelen, hemelwater recuperatie en isoleren van de gezinswoningen en dit ter vervanging van de klassieke bouwpremie.

Verder doet de gemeente ook inspanningen bij die gebouwen waar veel water verbruikt wordt zoals de sportcomplexen. Er worden zonnepanelen op het daken geplaatst voor het opwarmen van het douchewater. Een mooi voorbeeld is de sporthal in Melsele waar het douchewater reeds verwarmd wordt door zonneenergie.

Later zal ook het supplementair water van het Beverse zwembad in eerste fase worden verwarmd met zonnepanelen en in de tweede fase volgen de douches.

...windenergie... ?

Enige tijd geleden werd een studie gemaakt om die locaties te zoeken die geschikt zijn voor het plaatsen van windturbines (gebaseerd op het windplan Vlaanderen). Men heeft hiervoor 5 mogelijke locaties gevonden, waarvan de meeste zich bevinden aan de noordzijde van de

expresweg om het open landschap te behouden in de polder, wat nog niet wil zeggen dat deze allemaal benut zullen worden. We opteren voor grote windmolens die gegroepeerd staan per 2 of 3 omdat men er hiervan niet zo veel moet plaatsen om toch aan een groot vermogen te komen. De turbines zullen ongeveer 70 à 80 m hoog zijn met wieken van 50 tot 70 m en 2.5 mega-Watt kunnen produceren. Voor dit project zijn er reeds twee mogelijke investeerders : Electrabel en Chris Derde uit Sint-Gillis-Waas. We overwegen verder de mogelijkheid tot participatie voor de landbouw en de gezinnen.

Er gaan geruchten over een nieuwe MEGA-verbrandingsoven. Hoever staat dit dossier ?

Heel veel ovens werden de laatste tijd gesloten, Beveren lijkt een ideale locatie voor de bouw van 2MEGA-ovens. Een eerste oven voor gewoon huishoudelijk afval, werd door het Schepencollege aanvaardbaar geacht, maar voor de tweede oven, waarin men gevaarlijk afval wil verbranden, werd een duidelijk negatief advies gegeven. Deze eerste oven zal in de Waaslandhaven gebouwd worden en het huisvuil van Antwerpen en enkele andere steden en gemeenten verwerken.

Heeft Beveren, als industriegemeente, dan geen probleem met luchtvervuiling

Tot op heden werden op verschillende plaatsen met luchtpompjes stalen genomen op geregelde tijdstippen die later onderzocht werden in het labo. Een nadeel aan dit systeem is dat we niet nauwkeurig konden bepalen waar de verontreinigde lucht vandaan kwam. Beveren zal een nieuw apparaat aankopen (in Amerika ontwikkeld) : een mobiele gas-chromatograaf. Met dit toestel kunnen we ter plaatse snel en nauwkeurig de verontreinigde lucht gaan meten. Zo kunnen we snel de juiste verontreiniger sanctioneren. Ik ben ervan overtuigd dat dit de mensen van Beveren op zijn minst een beter gevoel van veiligheid zal geven.

Dank U ... en wij blijven het leefmilieu in Beveren meer dan ooit kritisch opvolgen...

LANDSCHAPSCURSUS

LAND VAN WAAS

WAASMUNSTER

ZOMER 2002

All-in formule!

We logeren in Natuurvriendenhuis 'Heidebloem', Oudeheerweg- Heide 13, 9250 Waasmunster tel. (03)772.32.62

Het Natuurvriendenhuis is gelegen aan de afrit Waasmunster – Belsele van de E17.

In de prijs inbegrepen: de overnachtingen in gezellige kamers van twee of meer personen, alle maaltijden (vegetarische maaltijden kunnen op vraag geleverd worden), alle activiteiten onder leiding van ervaren CVN-natuurguiden ter plaatse en de brochure die voor deze cursus werd samengesteld. Dranken en persoonlijke uitgaven zijn niet in de prijs inbegrepen! Je fiets breng je zelf mee of je kan er een huren tegen 250 fr per dag.

Nadat je het inschrijvingsgeld hebt overgeschreven, sturen we je een bevestiging met het definitieve programma.

Indien er minder dan 10 deelnemers zijn, gaat deze cursus niet door en wordt het inschrijvingsgeld terugbetaald.

Het maximum aantal deelnemers is 25. Iedereen wandelt en fietst op eigen risico!

PRAKTISCH

De cursus loopt van
31 juli tot 2 augustus 2002
telkens een hele dag.

De cursus is bedoeld voor iedereen die het Wase landschap beter wil leren kennen. Voorkennis is niet vereist.

CURSUSGELD

Het cursusgeld bedraagt 110 EUR. Alle activiteiten, overnachtingen en maaltijden zijn in de prijs inbegrepen. Bovendien ontvangt elke deelnemer een uitgebreide documentatie over de streek en het handboek 'Land van Waas, een verscheidenheid aan landschappen'.

INSCHRIJVINGEN

Je schrijft in voor 15 juli 2002. Dit kan door overschrijving van het cursusgeld op rek. 001-0971207-22

van Patric Serverius, Nieuwe baan 115, 9111 Belsele, met vermelding van uw naam, uw telefoonnummer en 'Land van Waas – landschapscursus'.

INFORMATIE

CVN-Waasland
Patric Serverius
Nieuwe baan 115, 9111
Belsele
Tel (03) 772.43.84
patric.serverius@tjtd.com

PROGRAMMA 3 dagen

- * welkom, kamertoewijzing, ontbijt en kennismaking, voorstelling Land van Waas en les : 'beleving en waarneming van het Landschap'
- * Fietstocht naar Hof ter Saksen : (arboretum en mini-Waasland) avondmaal
- * dia's over de Wase landschappen
- * dagfietstocht Schelde – Durme Waasmunster – Sombeke – Tielrode – Temse – Rupelmonde en terug
- * avondwandeling in Waasmunster Heide
- * Fietstocht naar Sinaai en wandelen in het stiltegebied van de Fondatie (lunchpakket in Sinaai Dorp).
- * evaluatie en afsluiting

C.V.N. wandelingen : De deelname is gratis. Iedereen is van harte welkom.
De wandelingen duren tussen de 2 en 3 uur.

L = Laarzen gewenst, zeker bij vochtig weer. * = Geschikt voor wagentjes.

ALLE ACTIVITEITEN ZIJN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN!!

Zaterdag 23 maart

Ons Streven **Zwerfvuilactie.**

Om 9u en 13u30. Voor meer info : zie kalenderinfo.

JNM-Durmeland **Piepbeheerswerken (PIEP)**

Het werk is eenvoudig : afgevalen takken van knot- en andere bomen opruimen. Afspraak : om 14u aan het TEXACO benzinstation (Zelebaan) met de fiets. Wie het Leenhof (Geitenboerderij te Wezepoel in Zele) weet zijn mag daar ook verzamelen rond 14u15.

Meebrengen : botten ... Einde : voorzien rond 17u.

Zondag 24 maart

CVN+Ons Streven **Klei en Vallei, 14u15 Durmeveer, St.Jozefstraat Tielrode (Temse)** L

Natuurpunt Waasland Noord **Natuurwandeling in de Heimeersen te Stekene.**
Samenkomen op de markt te Stekene aan de kerk om 14 uur. Begeleiding : Marc B.

Vzw Durme **Parkenwandeling te Waasmunster**

Afspraak om 14u aan de O.L.Vrouwkerk te Waasmunster. De gids zal de deelnemers begeleiden langsheen de parken Blauwendael, Les Gobelets, Ortegat- Vermeulen, Roos en de kloostertuin Kerkstraat. De wandeling wordt afgesloten met een bezoek aan de milieumedia-theek.

CVN Parkenwandeling	14u00, Kerkcentrum Waasmunster	L*
Klei en vallei	14u15, Veer Sint-Jozefstraat, Tielrode.	L
Stroppers	14u00, Kerk 't Kalf, Sint-Gillis-Waas.	L*

Vrijdag 29 maart

VZW Durme **Vogelbescherming in Vlaanderen**

Een ongetwijfeld zeer levendige en informatieve diavoorstelling door Jan Rodts, directeur Vogelbescherming Vlaanderen. Afspraak om 20u in de zaal van taverne Durmedroom op het Kaaiplein in Hamme. Inkom leden : 2 Euro, niet-leden 2,50 Euro.

Zaterdag 30 maart

JNM-Durmeland **Excursie naar het Mechels Broek (INI + Grote JBNM)**

Na een rondleiding in het Mechels broek waar trilvennen voorkomen en de chocoladebruine Galoway-runderen van Natuurpunt staan, gaan we op insectenexcursie.

Meer info : bij Heleentje op 052/44 88 38

Zaterdag 6 april

JNM-Durmeland **piepexcursie in het Molsbroek (PIEP)**
 Afspraak : om 14u aan het Bezoekerscentrum van het Molsbroek in Lokeren.
 Meer info : bij Evy, 03/772 28 08.

Zondag 7 april

CVN Steengelaag	14u00, Oud-Vliegveld - Abdij Roosenberg, Waasmunster.	L
Molsbroek	14u30, Bezoekerscentrum Molsbroek, Lokeren.	L*
Tielrode Veer	Veer Sint-Jozefstraat, Tielrode.	L*
Vlietbos	10u00, Hoek Dwarslaan/Verbrandendijk, Antwerpen LO..	L
CVN+Ons Streven Tielrode Veer	14u15, Veer St.Jozefstraat Tielrode (Temse)	L

Zaterdag 13 april

JNM-Durmeland **Excursie en verkenning van het Durmenbosje.**
 INI + Grote JNM . Het Durmenbosje is een heel klein perceeltje bos, waar we van vzw Durme afdeling Zele een proefproject in mogen beginnen. Meer info : bij Heleentje, 052/44 8838

Zondag 14 april

CVN Keilanden	14u00, Sinaai, Station.	L
Schauselbroek	14u30, Zwembad Scheldepark, Temse.	L*

Dinsdag 16 april

Velt Voordracht : 'Geologie, elektromagnetische krachten, hoe beïnvloeden ze ons leven ?'

De spreker René Smeyers, oprichter en researchhoofd van Domi San is een ervaren geobioloog die deze pathogene krachtlijnen reeds meer dan 10 jaar vakkundig meet en neutraliseert met de meest vooruitstrevende meetapparatuur en ontstoringssystemen. Wilt U meer weten over 'aardstralen', krachtlijnen en bio-saneren dan mag U deze voordracht beslist niet missen !
 Waar : in het vormingscentrum 'Den Hof', Hendrik Heymanplein 7 te St.-Niklaas om 20u.
 Zie ook kalender-info.

Vrijdag 19 april

Vzw Durme **'Dag van de Aarde : naar een duurzaam gemeentelijk waterbeleid'**
 Gastspreker ECOTEAM over waterbesparing en waterzuivering.
 Afspraak om 20u in de zaal van taverne Durmedroom op het Kaaplein in Hamme. (i.s.m. Natuurpunt vzw en Velt)
 CVN+Ons Streven Bron en Broek 14u15, Kerk Elversele (Temse) L

Zaterdag 20 april

Vzw Durme **'Workshop waterkwaliteit'**
 In de voormiddag bepalen we de waterkwaliteit aan de hand van biologische indicatoren : de aanwezige waterdiertjes. 's Namiddags doen we dit nog eens opnieuw met chemische proeven.
 Afspraak om 9u in de zaal van taverne Durmedroom op het Kaaplein in Hamme. Einde voorzien rond 16u. (i.s.m. Natuurpunt vzw en Velt)

JNM-Durmeland **Excursie in de Daknamse Meersen.**

Afspraak : om 14u aan de Kerk van Daknam in Lokeren. Einde : voorzien rond 17u.

Meebrengen : determinatietabellen, verrekijkers, botten, ...Meer info : bij Heleentje, 052/44 88 38.

Zondag 21 april

Vzw Durme **Ontbijt met daarna een begeleide natuurwandeling.**

Natuurwandeling met aandacht voor integraal waterbeheer, potpolders en een terreinbezoek aan het waterzuiveringsrietveld van de ruilverkaveling Hamme. Afspraak om 9u in het parochiaal centrum te Hamme/St.-Anna voor het ontbijt of om 10u aan de kerk van Hamme/St.-Anna voor de begeleide natuurwandeling. Graag vooraf inschrijven voor het ontbijt ten laatste op 10 april 2002. Dit kan telefonisch op het nummer 052/47 18 93 bij Frans Van Havermaet. (i.s.m. Natuurpunt vzw en Velt)

Panneweel **Dag van de aarde**

Thema : waterbeheersing.

CVN+Ons Streven	Bron en Broek	14u15, Kerk Elversele (Temse)	L
CVN	Sombeke, Bronbossen	Sombeke Dries, 10u00	
	Barbierbeek	Kerk Bazel - 14u30	
	Bron en Broek	Kerk Elversele - 14u154	
	Steengelaag	Oud-Station Stekene - 14u00	

Zondag 28 april

Natuurpunt Waaland Zuid **Vlaamse Ardennendag**

(car-pooling) Vertrek zwembad te Sint-Niklaas 7u45.

VM : De Snippenwei en Het Dal (2 reservaatjes in de Scheldevallei). Gids Gerard Mornie.

NM : Het Kabernoel te Zulzeke. Gidsen Ulrich Libbrecht en Gerard Mornie.

Zie ook kalender-info.

Zaterdag 4 mei

Natuurpunt Waas Z. **Eerste plantendeterminatie Astgemete/Moervaartmeersen.**

Om 9u verzamelen aan Keyzershof - Sinaai. Einde rond 12u . Zie kalender-info.

CVN **Fondatie** Oud gemeentehuis Dries, Sinaai - 5u00

Zondag 5 mei

Natuurpunt Waasland Noord **Open natuurdagen.**

- Vroegochtendwandeling. Beluisteren en herkennen van het gezang van vogels. Om 5 uur komen we samen op het Panneweel (Krekeldijk 2, Sint-Gillis W.). De wandeling wordt afgesloten met een feestelijk ontbijt. Inschrijven door storten van 4 Euro op rekening 000-0105608-72 van Natuurpunt Waasland Noord, Recolettenlaan 22 De Klinge met vermelding dauwtrip. Contact : Marcel Van Puymbroeck tel. 03/770 62 38

- Organiseren van een ontdekkingsstocht : Kijken in de reservaten (Familiale wandelzoektocht). Vertrek en aankomst in natuurhuis Panneweel. Starten vanaf 14 uur. Organisatie : Marc B. samen met werkgroep NME. Het thema van de open natuurdagen is amphibiën. Kindvriendelijk.

Natuurpunt Waaland Zuid **Open natuurdagen.**

- Vroegochtendwandeling Daknamse Meersen. 5u kerk Daknam.

CVN Daknamse Meersen	Kerkje Daknam - 5u00
Oude Durme	Durmebrug Waasmunster - 14u30.
Molsbroek	Bezoekerscentrum Molsbroek, Lokeren - 14u30
Schauselbroek	Zwembad Scheldepark, Temse - 5u00
Reservaatzone Donkmeer	Houten Chalet, ingang Nieuwdonk, Overmere - 14u00
Het Rot	Postkantoor, Halewijnlaan, Antwerpen LO - 06u00

JNM-Durmeland **Open natuurdag-wandeling voor JNM'ers en hun ouders in de Gratiebossen.**

Door het voor velen minder bekende, maar daarom niet minder mooie gebied de Gratiebossen gaan we op deze ochtend wandelen. Langs oude en gesloten meanders komt waarschijnlijk een stukje Durmelands geschiedenis weer boven.

Vertrek om 9 uur aan firma Seghers. Einde : voorzien rond 12u. Meebrengen : stevige wandelschoenen. Meer info : bij Heleentje, 052/ 44 88 38.

Zaterdag 11 mei

JNM-Durmeland **Excursie naar het Buitenland te Temse-Bornem.**

We vertrekken met ons stalen ros door weer en wind naar het Buitenland ? Jawel, een plaats in de buurt waar de opnames van Stille Waters zijn gemaakt, gelegen langs de Scheldedijk waar vele vogels vertoeven. Dan waarschijnlijk al in broedseizoen. Mij moet je het niet vragen. Afspraak : om 9u30 aan het station van Lokeren met de fiets. Meebrengen : je fiets, boterhammen, determinatietabellen, ... Meer info : bij Evy, 03/772 28 08.

Zondag 12mei

CVN **Etbos** Café Etbos, Moerbeke-Waas - 5u00

Donderdag 16 mei

Wase Biekés **Bijenproducten in de homeopathie en apitherapie.**

Bijenproducten in de homeopathie en apitherapie. - Honing, stuifmeel, propolis, bijengif en koninginnebri door Dr. Cuypers, een specialist op dit gebied en zelf imker.

In de stadsbibliotheek van St.-Niklaas, Heymanplein om 20u.

Vrijdag 17, zaterdag 18 en zondag 19 mei

Vzw Durme **'Een spetterend natuurweekend voor het ganse gezin in Jalna'**

'jalna' is een natuureducatief centrum - eigendom van Vogelbescherming - gelegen in de provincie Namen. Graag op voorhand inschrijven ten laatste op 15 maart 2002. Dit kan telefonisch gebeuren op het nummer 052/47 18 93 bij Frans Van Havermaet.

Zondag 19 mei

CVN **Spletteren** Kerk Daknam - 14u30

Dinsdag 21 mei

Natuurpunt Waasland Zuid **Tweede plantendeterminatie De Valk Belsele**
Verzamelen om 18u30 aan café De Valk te Belsele. Zie kalender-info.

Zaterdag 25 mei

Velt Een quattro-tuinbezoek.

Om 14u spreken we af naast huisnummer 100 Lindenstraat te Sint-Niklaas. We bezoeken eerst twee volkstuintjes op het "Werk van den Akker". Marc Temmermans en Julien Van Bogaert werken volledig ecologisch in hun tuintje.

In diezelfde Lindenstraat (nr. 166) brengen we vervolgens een kort bezoekje aan een serre(ver)bouwer. deze man verbouwt professionele aluminium serres tot serres bruikbaar voor de amateur. We bekijken daar zo'n serre. Misschien een ideeetje na de natte februarimaand.

Tenslotte brengen we een bezoekje aan de tuin van Guy Herrijgers, De Cauwerstraat 57 te Sint-Niklaas. Net zoals in de vorige twee tuinen leggen we hier de nadruk op de groentetuin. Een fris pintje en/of een tasje thee met een stukje cake sluit deze activiteit af.

Diegenen die willen halen gerust hun ijzeren ros van stal, alles is binnen fietsafstand. Breng de zon mee.

Zondag 26mei

Natuurpunt Waasland Noord **Planteninventarisatie in onze reservaten.**

We komen samen om 9u30 in het natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2 Meerdonk.

CVN+Ons Streven **Tielsrode Broek 10u00, Veer St.Jozefstraat Tielrode (Temse)** *

CVN **Bossen Van Puyvelde** Hoek Kouterstraat, Gouden Leeuwstraat, Belsele - 14u30

Tielrodebroek Veer St.-Jozefstraat, Tielrode - 10u00 . *

Stropers Kerk 't Kalf, St.-Gillis-Waas - 14u00

Stropers West Vossenhol, St.-Jansteenstraat, Kemzeke - 14u00.

Zondag 2 juni

Natuurpunt Waasland Noord+Panneweel **Daguitstap naar het Haringvliet** zie kalender-info.

Natuurpunt Waasland Zuid **Busreis naar de Viroin**

Vertrek 8u00 aan het zwembad te Sint-Niklaas

Doel : Nimes en omgeving. Gids : Stefan Verswuyfeld + een plaatselijke gids.

Terug thuis : rond 20u30. Zie ook kalender-info.

CVN **Molsbroek** Bezoekerscentrum Molsbroek, Lokeren - 14u30

Scheldeboorden Hoek Beatrijslaan/Galgenweellaan, Antwerpen LO - 10u00

Dinsdag 4 juni

Natuurpunt Waasland Zuid **Derde plantendeterminatie.**

Moervaartmeersen. Zie kalender-info.

Zaterdag 22 juni of zondag 23 juni

Velt **Op één van deze dagen plannen we onze jaarlijkse reis.**

Meer info in een volgend nummertje.

DAGUITSTAP NAAR HET HARINGVLIET.

Op zondag 2 juni maken wij met Natuurpunt Waasland Noord en Panneweel onze jaarlijkse zomerse uitstap.

Naar goede gewoonte gaan we het in Nederland zoeken, nl. in Zuid-Holland, meer bepaald Ten noorden van het Haringvliet, voor velen een onbekend gebied. Het barst daar van natuur, meer nog, van natuur in ontwikkeling.

Het eiland "Tiengemeten" (1050 ha) moet de parel aan de kroon worden.

Het eiland is compleet eigendom van Natuurmonumenten (onze zusterorganisatie in Nederland). Een bezoek aan dit eiland wordt voor ons de hoofdmoot van de dag. Via een veerdienst is het bereikbaar. Rijk aan fauna en flora gaan we er na de middag een wandeling maken van ongeveer 9 km. Schotse hooglanders zullen ons begeleiden. Het wordt een waarachtig nieuwe ervaring.

In de voormiddag wordt het een verrassingsbezoek aan een natuurgebied in de buurt (nog te verkennen en kwestie van onze boterhammetjes ergens optimaal te kunnen nuttigen)

Maar, zoals ieder jaar, wordt ook deze uitstap een aanrader.

Natuurbeleving, niet te ver van huis, daar gaat het om. Dus : vlug inschrijven !!!!!

We vertrekken (met de bus !) in Stekene(markt) om 07.45u ; Sint-Gillis(kerk) om 08.00u en in Beveren(politiekantoor) om 08.15u.

We nemen onze boterhammetjes mee (voorzie drank, in geval we nergens terecht kunnen)

Thuiskomst : rond 19.00u

Prijkaartjes : 11 Euro voor volwassene en 7 Euro voor kinderen (min 12 jaar) veerdienst inbegrepen. Dit bedrag dient gestort te worden op rek nr. 000-0105608-72, Natuurpunt Waasland-Noord, Recolletelaan 22, 9170 De Klinge

PLANTEN INVENTARISATIE.

Natuurpunt Zuid-Waasland.

Planten inventariseren. Dit is : met enkele geïnteresseerde mensen gebukt de natuur intrekken en pogen alle planten die je tegenkomt op naam te brengen. En als we 't niet van onszelf weten, dan zoeken we het op.

Dit jaar worden we uitgenodigd om twee natuurreservaten van onze afdeling te inventariseren. Zeker al een eerste keer, misschien is een tweede keer later nodig. In het Astgemete en de Moervaartmeersen valt wellicht menig plantje te ontdekken. We verzamelen telkens op onderstaande datum aan het 'Keyzershof' te Sinaai (op de weg naar Eksaarde, net voorbij het gehucht Zwaanaarde).

Ook de inventarisatie van de bermen op DE VALK te Belsele (Sint)Niklaas laten we niet aan ons

voorbijgaan. Ook daar verzamelen we op onderstaande datum om 18u30, ditmaal aan het café De Valk (aan het eind van de Hoge Bokstraat te Belsele).

Vergeet je flora of ander makkelijk te hanteren naslagwerk niet mee te brengen. Een loep en een notaboekje zijn vaak ook handig.

De 'kijkdata' zijn de volgende : zaterdag 4 mei 9u00 Astgemete (Sinaai)
dinsdag 21 mei 18u30 De Valk (Belsele)
dinsdag 4 juni 18u30 moervartmeersen

Meer info : Johan Vercauteren, Tuinlaan 64, Belsele (03/777 89 26) of
Christel Strybos, Stokthoekstraat 39, Elversele (052/46 00 58)

C V N O o s t - V l a a n d e r e n

Cursustraject natuurgids.

N A T U U R - I N - Z I C H T W A A S L A N D

Lokeren : Bezoekerscentrum 'Molsbroek', Molsbergenstraat 1, 9160 Lokeren.

De cursus omvat 10 bijeenkomsten waarvan 4 excursies (8 opeenvolgende avonden en 2 zaterdagen in augustus)

Korte cursussen

VAKANTIECURSUS : DRIE DAGEN MET PLANTEN IN GENT

Korte cursus voor wie niet genoeg kan krijgen van de studie van planten, in al zijn facetten.
1, 2 en 3 juli, telkens een volledige dag.

LANDSCHAPSWANDELINGEN IN DE REGIO GENT EN NET DAARBUITEN.

Leer Gent en omgeving kennen tijdens de woensdagavonden vanaf 3/4 tot 28/08.

Vraag het programma aan. Gratis.

Website : www.natuureducatie-cvn.be

SPRINKHANENCURSUS.

Iedere zomer horen wij ze weer tekeergaan : die kleine bruine en/of groene graswezentjes : de sprinkhanen. Maar elk jaar is het weer hetzelfde probleem : welke sprinkhanen zijn het nu precies die in deze weide, deze meers, deze slenk zitten ?

Bovendien blijken sprinkhanen goede indicatoren te zijn om de kwaliteit van de natuur te meten. De gezondheid van een grasland kan worden afgemeten aan het aantal en de soorten sprinkhanen die er voorkomen.

En sprinkhanen zijn bovendien sterk bedreigde dieren, een aantal soorten is met uitsterven bedreigd.

Om meer zicht te krijgen op dit alles organiseert onze vereniging NATUURPUNT ZUID-WAASLAND een sprinkhanencursus die doorgaat tijdens de zomermaanden, aangezien die beestjes

juist dan rondspringen in onze Vlaamse velden.

Praktisch :

Deze cursus gaat door op volgende data en plaatsen :

a. Theorie :

* dinsdag 9 juli 2002 : om 19u30 in de lokalen van de Broederschool, Nieuwstraat 91 te Sint-Niklaas.

* dinsdag 16 juli 2002 : eveneens om 19u30 in bovenvermelde school.

b. Practicum

* zondag 18 augustus 2002 trekken we naar de Moervaartmeersen. We verzamelen om 13u30 aan het zwembad van Sint-Niklaas. Wie rechtstreeks rijdt ontmoeten we aan het Keyzershof te Sinaai om 14u.

* zaterdag 7 september rijden we via car-pooling naar de Kalkense Meersen. We verzamelen om 13u15 aan het Zwembad in Sint-Niklaas.

INSCHRIJVEN

Aangezien de plaatsen voor deze cursus beperkt zijn, is het noodzakelijk om in te schrijven op volgende wijze :

* Neem eerst en vooral contact op met Tine Creve, telefoon : 03/772 65 47

* Van zodra je bevestiging hebt gekregen, stort je 15 euro op het rekeningnummer van Natuurpunt Zuid-Waasland, Belseledorp 16 bus 4 te 9111 Belsele.

Dat nummer is 001-2187669-07

DE LESGEVER

Voor deze cursus doen we beroep op NOBBY THYS. Hij is werkzaam bij Natuurpunt nationaal, afdeling NME. Reeds enkele jaren is hij de veel geloofde animator van deze cursus die reeds op vele plaatsen in Vlaanderen plaatshad. Hij publiceerde ook enkele studies over de sprinkhanen, o.a. in het vroegere Wielewaal-tijdschrift.

28 APRIL:

VLAAMSE ARDENNENDAG

Wie kent ze niet de Vlaamse Ardennen met de mooie beukenbossen, de idyllische hoekjes, de steeds wisselende vergezichten en de blauwe hyacintappijten die als een nevel over de hellingen liggen? Wij zoeken ook dit voorjaar deze ongerepte natuurrijkdom weer op.

's Morgens bezoeken we twee reservaatjes in de Scheldevallei: De Snippenwei en Het Dal. Het gaat hier om drassige gebieden, interessant voor tal van planten als echte koekoeksbloem en pijptorkruid. Maar ook de vogelliefhebbers zullen er hun hartje kunnen ophalen.

's Namiddags trekken we naar een typisch Vlaamse Ardennenbos: Het Kabernoel te Zulzeke. We zul-

len er zeker een prachtige flora kunnen bewonderen met heekruid, paarse schubwortel en tapijten vol wilde hyacint onder de oude bomen.

Redenen genoeg dus om deze dag vrij te houden!

Tot dan!

Praktisch :

vertrek : 7.45h zwembad Sint Nikolaas (9h kerk Heurne) met eigen auto's

plaatselijke gidsen : Gerard Mornie en Ulrich Libbrecht

Zeker niet vergeten! : laarzen en op aanvraag van de organisatoren picknick in een natuurvriendelijke verpakking ! Zij zorgen dan op hun beurt voor overheerlijke mattentaartjes voor al wie ook op de middag wil proeven van de Vlaamse Ardennengeneugten.

Nog vragen ? 052.46.00.58 bij Christel

2 JUNI: BUSTOCHT VIROINVALLEI

Zin in een dagje genieten tussen graslanden met een rijke kalkflora? Hou dan vooral zondag 2 juni vrij! Natuurpunt Zuid Waasland trekt dan met de bus naar de Viroinvallei bekend om zijn merkwaardige karstverschijnselen.

We rijden richting Nismes in het Zuidwestelijk deel van de provincie Namen waar de Eau Noire en de Eau Blanche samenvloeien om zo de Viroin te vormen, een prachtige rivier die door een schilderachtige vallei kronkelt. De heuvelruggen in de omgeving zijn kalkrijk, we zullen er dus zeker een rijke kalkminnende plantenwereld aantreffen.

De liefhebbers hiervan weten dus al wat ze kunnen verwachten: prachtige wilde orchideeën!

Het wordt dus een dag om van te snoepen en om helemaal het water in de mond te krijgen: we hopen bruine orchis, poppenorchis, grote muggenorchis, bleek bosvogeltje maar ook vliegen- en bijenorchis te zien. En wie weet staat de sierlijke bokkenorchis 's avonds op ons lijstje van de waargenomen soorten !

Maar ook zonder deze orchideeën zullen planten als hokjespeul, kattedoorn, wildemanskruid en verschillende soorten tijm een Zuiderse sfeer oproepen. Kortom de Viroin is een streek om als plantenliefhebber verliefd op te worden ... en niet alleen als plantenfreak!

Met een beetje geluk en vooral wat zon zullen we zeker ook zeldzame insecten- en vlindersoorten zien. Observereer je liever vogels wat dacht je dan van een waarneming van grauwe klauwier, wespendif of roodborsttapuit? Het is zelfs niet onmogelijk dwergarend te zien.

Klinken al deze namen je niet bekend in de oren, geen nood. We nemen Stefan Versweyfeld als deskundige gids mee en die zal ook beginnelingen weten te boeien.

Reden genoeg dus om 2juni in je agenda vrij te houden. Je zal er gegarandeerd geen spijt van krijgen!

Praktisch

vertrek : 8.00h zwembad Sint Niklaas
 terug : 20.00h - 20.30h
 meebrengen : picknick, drank, misschien ook plantengids, loep, ...
 prijs : 15 euro te storten op 001-2187669-07 van Natuurpunt Zuid Waasland
 Belseledorp 16 bus 4, 9111 Belsele. Korting van 3 euro voor JNM leden en kinderen

Betaal je slechts in mei contacteer eerst Tine Creve op het nummer 03/772.65.47

Meer info : Christel Strybos 052/46.00.58

Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt
 Zie kalender op 16 april 2002

René Smeyers vertelt ons over elektromagnetische krachten en hoe die ons leven beïnvloeden.

De bio-gezinde personen onder ons weten al dat men bij het slapengaan best zo weinig mogelijk elektrische toestellen ingeschakeld laat. Televisie en video, draadloze telefoonstations die continu zenden, het is niet aanbevolen en enkelen onder ons hebben hun radiowekker al verwisseld voor reiswaker ... al weten we niet altijd waarom het beter is. Het antwoord ligt in de geobiologie.

René Smeyers, oprichter en researchhoofd van DomiSan saneert al meer dan 10 jaar woningen, slaapkamers, bedrijven en zelfs veekwekerijen.

Heeft u er al bij stilgestaan?

Het universum is de basis van het leven op aarde. Het heelal regelt onze leefwijze en de natuur rond ons, maar hij regelt ook ziekte en dood. De gigantische snelheden waarmee de aardbol doorheen het universum draait is bepalend voor het opwekken van ons aardmagnetisch veld, krachtlijnen inclusief.

Minder bevorderend voor het leven op aarde is de bijkomende technische straling die de hedendaagse telecommunicatiemiddelen veroorzaken. Door een natuurlijk verdichtingprocédé ontstaan extra technische krachtlijnen die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid. Radio en televisie, telefoon, radars van het leger, Zaventem of van de NAVO; we zien ze niet maar de lucht zit boordevol magnetische golven.

Over enge dromen en kronkelende bomen.

Kindjes die niet slapen willen en 's nachts liggen woelen, knarsetanden, oortjes die om de haverklap ontstoken zijn, angsten, de hond die toch zo agressief doet, mama die weer allergie heeft en zelfs planten en bomen die niet willen groeien? Het kan allemaal te maken hebben met de invloed van die fameuze pathogene krachtlijnen.

Kinderen en ook dieren zijn vaak erg gevoelig aan die invloeden. Oorontstekingen, angsten, knarsetanden, het zijn allemaal signalen dat er storingen zijn in het huis. Volwassenen kunnen te kampen hebben met eczeem, depressies, snurken, chronische ziektes zoals astma of zelfs het uitblijven van een zwangerschap. Natuurlijk is niet iedereen even gevoelig aan dit fenomeen en gelukkig maar. Of, en wanneer we ziek worden, hangt af van de constitutie van een mens, van zijn gevoeligheid voor de straling en van de duur van de straling.

Bomen met enge vormen of met een groeiachterstand; het antwoord ligt in de geo-biologie. Waterbreuken of wateraders die zich onder de aardbodem bevinden kunnen een probleem vormen. Bij gevoelige personen die net boven een breuk wonen kunnen o.a. hals- en rugklachten, vermoeid-

heid, concentratiestoornissen of leverproblemen optreden. En die rare kronkel in de boom? Dat is een aanwijzing dat hij de energievectoren van de ondergrondse breuk wil mijden, vandaar de scheve groei! Met o.a. een leggerantenne en een minutieuze reeks handelingen zal René Smeyers het nodige doen om die storingen te weren.

Het eigenlijke biosaneren.

Wanneer René Smeyers een huis onderzoekt meet hij eerst de elektrische velden die in het huis hangen, voornamelijk in de slaapkamer waar we gemakkelijk zo'n 8 uur achter elkaar vertoeven. In de slaapkamer worden ook de magneetvelden gemeten bij elektrische toestellen zoals een leeslamp, de radiowekker of de televisie, de zogenaamde elektrosmog. Een beetje kan geen kwaad maar bij te hoge concentraties moet men elektrische toestellen tot een minimum beperken. Vandaar dus de batterijwekker!

Dan gaat hij op zoek naar de elektromagnetische velden die rond de woning waarneembaar zijn. De sterke straling van bijvoorbeeld een GSM-mast wordt beperkt door het plaatsen van een biopoler. Ook het verplaatsen van het slaapbed kan al een oplossing zijn in sommige gevallen!

Zie kalender op 16 april 2002

Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt Velt

ROBINIA

Europees hardhout van een hoge duurzaamheidsklasse, ook in contact met water en grond hoeft u het hout niet te behandelen.

Verantwoord alternatief voor tropisch hardhout.

tuinmeubelen, parkbanken, terrasplanken, sierhekken, regentonnen, bloempotten, schuttingen, pergolahout, tuinpalen, antiparkeerpalen

NIEUW: Larix gevelbeplanking en constructiehout

EKOBOUW

Jan Verstraeten

Lange Nieuwstraat 57 9130 Kieldrecht
tel.: 03-773 35 77 - fax: 03-773 30 32

e-mail: ekobouw@yucom.be

Open vrijdag namiddag en zaterdag voormiddag
of na telefonische afspraak.

U vindt bij ons ook beitsen, verven, IZEN-zonnecollectoren, ecoverwas- en poetsmiddelen, isofloc-isolatiemateriaal, celit-platen en andere bouwmaterialen

**Informatie-
en gespreksavond
met**

Vera Dua

**Vlaams minister van
Leefmilieu en Landbouw**

Vrijdag 26 april 2002 om 20.00 u.

advertentie

**CC Ter Vesten
(Polyvalente zaal)**

advertentie

B e v e r e n

**Vera Dua wil graag luisteren naar vragen uit het publiek
en zal toelichting geven bij de verschillende beleidspunten**

iedereen is welkom - toegang gratis

organisatie:

Agalev regio Sint-Niklaas – Dendermonde

Hoogstraat 156, 9000 Gent

Tel.09/267.30.92 fax: 09/267.30.99

guy.mendonck@agalev.be

EVOLUTIE II: TOEVAL ZONDER DOEL

In het vorige artikel heb ik de basis van de evolutietheorie van Darwin uiteengezet. In deze aflevering wil ik wat nader ingaan op enkele consequenties van de theorie zoals we die hebben leren kennen. Het toevallig karakter vormt één van de meest opvallende, de meest stuitende en, op het eerste gezicht, meest mysterieuze kenmerken van de evolutie. Vandaar dat het dikwijls wordt aangegrepen door creationisten om te trachten de evolutietheorie te ontcrachten.

Reeds in de 18de eeuw formuleerde de Engelse theoloog William Paley één van de bekendste creationistische argumenten (dat hij gebruikte om het bestaan van God te bewijzen). De redenering is als volgt: stel dat een schipbreukeling aanspoelt op een eiland. Hij weet niet of het eiland bewoond wordt door mensen en ook niet of er reeds mensen geweest zijn. Hij strompelt over het plaatselijke strand en vindt plotseling een horloge in het zand. De schipbreukeling, zo zegt Paley, zal nu terecht besluiten dat het eiland reeds eerder door mensen is bezocht aangezien een apparaat als een horloge onmogelijk zonder de tussenkomst van een intelligente bouwer kan ontstaan. Vandaar, nog steeds volgens Paley, zou het absurd zijn aan te nemen dat de natuur, die ongelooflijk prachtig en geraffineerd in elkaar zit, zou kunnen ontstaan zijn zonder de volmaakte geest van een scheppen-de God.

Tot we ons realiseren hoe slecht onze ogen wel zijn in vergelijking met die van roofvogels, terwijl geen zinnig mens toch zou beweren dat onze ogen waardeloos zijn

dat ogen niet één maal, maar talrijke keren, onafhankelijk van elkaar zijn ontstaan

Ook vandaag nog verwijzen creationisten heel vaak naar complexe biologische structuren, heel

geliefd is bijvoorbeeld het oog, om aan te tonen dat dergelijke verfijnde spitstechnologie onmogelijk kan ontstaan zijn door een blind en toevallig proces zoals de Darwinistische evolutie. Bovendien, zo merken zij op, wanneer bijvoorbeeld een oog niet zo goed werkte als degene die we vandaag in de natuur aantreffen, zou het volkomen nutteloos zijn. Het is, nog steeds volgens hun redenering, dus onmogelijk dat onze biologische voorlopers met hun halfafgewerkte ogen enig voordeel zouden gehad hebben. Derhalve kan een oog niet ontstaan door natuurlijke selectie aangezien het pas wanneer het functioneert zoals de huidige ogen, nuttig wordt over dergelijke ogen te beschikken.

Op het eerste gezicht lijkt dit argument enige kracht te bezitten. Tot we ons realiseren hoe slecht onze ogen wel zijn in vergelijking met

die van roofvogels, terwijl geen zinnig mens toch zou beweren dat onze ogen waardeloos zijn. Tot we ons realiseren hoe waardevol de facetogen van insecten zijn, hoewel zij slechts een zeer fragmentair en onscherp beeld van de omgeving opleveren. Tot we ons realiseren dat enkele lichtgevoelige cellen, ingebed in de huid van een organisme, kunnen volstaan om de schaduw van een naderende predator te detecteren en zo te kunnen vermijden opgepeuzeld te worden. Ieder 'oog', hoe onvolmaakt ook, kan beslist voordeel opleveren voor het organisme dat het bezit, wanneer zijn soortgenoten enkel over nog minder goede exemplaren beschikken. In het land der blinden is één oog koning.

Op basis van paleontologische gegevens is het vandaag duidelijk dat ogen niet één maal, maar talrijke keren, onafhankelijk van elkaar zijn ontstaan. Octopussen bijvoorbeeld hebben ogen

die anatomisch zeer goed gelijken op zoogdierogen. Nochtans heeft er nooit een gemeenschappelijke voorouder van deze weekdieren en zoogdieren bestaan die reeds ogen had. Dat wil dus zeggen dat de ogen van octopussen en zoogdieren onafhankelijk van elkaar zijn ontstaan. De evolutie heeft dus blijkbaar voldoende tijd gehad om zelfs een bijzonder verfijnd orgaan als het oog verschillende keren 'uit te vinden'. Er bestaan zelfs mariene organismen die, naast hun gewone ogen, ook nog beschikken over lichtgevoelige cellen elders op het lichaam. Deze dieren zou men dus kunnen zien als het levend voorbeeld van een aan de gang zijnde ontwikkeling in de richting van een tweede set ogen, onafhankelijk van de reeds aanwezige. Tegelijk vormt dit een schitterend voorbeeld van de inefficiëntie waarmee de evolutie te werk gaat : een ingenieur die een dergelijk organisme wil bouwen zou gewoon het ontwerp van de reeds aanwezige ogen kopiëren en niet helemaal van voren af aan beginnen. Eerlijkheidshalve moet ik hier wel opmerken dat het lang niet zeker is dat de lichtgevoelige cellen van het betreffende organisme inderdaad tot echte ogen zullen evolueren. Indien blijkt dat het huidige organisme optimaal aangepast is (en blijft) zullen wellicht geen nieuwe, 'volwaardige' ogen ontstaan. De evolutie is een zuinige beheerder: in overbodige gadgets wordt niet geïnvesteerd. Deze vormen toch maar nodeloze zwakke plekken en kosten veel energie.

De evolutie heeft dus blijkbaar voldoende tijd gehad om zelfs een bijzonder verfijnd orgaan als het oog verschillende keren 'uit te vinden'

De evolutie is een zuinige beheerder: in overbodige gadgets wordt niet geïnvesteerd

de evolutie laat die soorten overleven die aangepast zijn aan hun omgeving

De 'blinde horlogemaker', zoals de evolutie zeer raak werd getypeerd door de Britse evolutiebioloog Richard Dawkins, is dus wel degelijk in staat tot het opbouwen van complexe ontwerpen, op

voorwaarde dat er voldoende tijd overheen kan gaan. Toch blijft de gedachte dat er in de evolutie een doel zou zitten, een doel tot het voortbrengen en dienen van steeds complexere wezens, zeer verleidelijk. Het is wellicht niet verrassend dat de mens zichzelf ziet als het meest superieure wezen dat bijgevolg het recht heeft wat dan ook uit te spoken met andere organismen: deze zijn immers toch minderwaardig. Het is psychologisch gemakkelijk in te zien dat de mens zichzelf graag op een piëdestal plaatst en zich tot doel van de evolutie uitroept. De werkelijkheid is echter heel anders: de evolutie laat die soorten overleven die aangepast zijn aan hun omgeving. Een darmparasiet, die nauwelijks meer is dan één groot voortplantingsorgaan, is perfect aangepast aan zijn milieu : de darm van één of ander dier. Complexe organen heeft een lintworm niet nodig aangezien een permanente aanvoer van verteerd voedsel verzekerd is. De bacteriën, microscopisch klein en slechts bestaande uit één enkele cel die nauwelijks gecompartmenteerd is, zijn in zeer vele opzichten superieur aan de meeste zogenaamd 'hogere organismen'. Ze zijn in staat in de meest onherbergzame omstandigheden te leven, zoals kilometers diep in de oceaan, waar licht noch lucht ooit doordringen, of in heetwaterbronnen bij temperaturen van meer dan honderd graden, hoge concentraties vulkanische uitwasemingen en een zeer hoge zuurtegraad. Verder treffen wij bacteriën aan diep in de grond en in het poolijs. Zowat overal zijn deze buitengewoon taaie organismen in staat te gedijen. Als de aarde werd getroffen door een catastrofe die het leven bijna volledig uitroeide, zouden de bacteri-

de evolutie laat die soorten overleven die aangepast zijn aan hun omgeving

leven, zoals kilometers diep in de oceaan, waar licht noch lucht ooit doordringen, of in heetwaterbronnen bij temperaturen van meer dan honderd graden, hoge concentraties vulkanische uitwasemingen en een zeer hoge zuurtegraad. Verder treffen wij bacteriën aan diep in de grond en in het poolijs. Zowat overal zijn deze buitengewoon taaie organismen in staat te gedijen. Als de aarde werd getroffen door een catastrofe die het leven bijna volledig uitroeide, zouden de bacteri-

en wellicht de beste kandidaten zijn om toch te overleven.

Het ontbreken van een intelligente schepper komt misschien nog het best tot uiting wanneer we even kijken naar bepaalde ronduit inefficiënte constructies in ons eigen lichaam. De evolutie kan immers dikwijls de beste oplossing niet bereiken omdat er geen pad naartoe loopt. De evolutie kan een beter ontwerp alleen maar bereiken wanneer er tussen het bestaande en het betere een continue opeenvolging van kleine veranderingen mogelijk is die elk afzonderlijk een verbetering inhouden ten opzichte van de vorige situatie. Vandaar dat in de natuur, hoe geraffineerd die ook mag zijn, talrijke voorbeelden aangetroffen worden van ronduit domme ontwerpen. Voorbeelden zijn de 'omgekeerde' opbouw van het netvlies (o.a. bij zoogdieren) en de slechte aanpassing van de wervelzuil aan het rechtop lopen bij de mens, oorzaak van vele rugklachten.

In een volgend artikel zal ik een aantal interessante voorbeelden van co-evolutie bekijken. Bij dit proces raken organismen zodanig op elkaar afgestemd dat ze niet of nauwelijks meer zonder elkaar verder kunnen.

Mario Smet

LEZERSBRIEF.

Dhr. Van Roste was totaal verrast toen hij in een artikeltje van vzw Durme (t Groene Waasland 15/9/01) las dat het vernielen van de nestkasten in de Fondatie "een extreme vorm van natuurvandalisme" is.

Hij reageerde in een lezersbrief.

Vogelnesten vernielen mag blijkbaar wel in park Blauwendael

Sinds 1996 wordt door de Waasmunsterse politiekers, tijdens de broedtijd, een vuurwerk ingericht in het park Blauwendael te Waasmunster. Deze "extreme vorm van natuurvandalisme" heeft als gevolg dat hierdoor alle nesten van "wettelijk beschermde" vogels worden verstoord. Toch is deze vorm van natuurvandalisme blijkbaar niet ernstig genoeg.

Volgens AMINAL, afdeling Bos en Groen, "heeft het houden van een vuurwerk in een park (van 4 ha) een zeer lokale invloed. Er is DUS geen sprake van een wezenlijke invloed" !!!!

Een eigenaardig standpunt; het fotograferen van nesten van beschermde vogels is wel strafbaar !

Volgens minister DUA – brief dd 23/6/2000 – kan zij "de Wet niet consequent doen toepassen wegens de autonomie van de plaatselijke besturen (!!!) Toepassen van de wet veronderstelt een mentaliteitswijziging ... misschien storen de andere burgers er zich niet aan en vinden zij het vuurwerk een goed initiatief" !!! DUA is een minister van AGALEV !

Vogelbescherming Vlaanderen schreef in 1997 over deze zaak ook aan het gemeentebestuur en aan Aminoal.

Doch in 2000, na een telefoontje van de Milieumediatoekdirecteur van vzw Durme, tevens boegbeeld van Agalev en adviseur van DUA (volgens eigen zeggen), heeft de dhr. RODTS van Vogelbescherming Vlaanderen afgehaakt wegens "hogere belangen".

De bevriende vzw Durme heeft nl. een gratis kantoor op de 2de verdieping van het kasteel.

Ik ben dan ook totaal verrast dat in een artikeltje van vzw Durme het vernielen van de nestkasten in de Fondatie "een extreme vorm van natuurvandalisme" wordt genoemd.

Paul Van Roste.

BELGEN MISSEN 'HUN' MUSSEN' !

Waarschijnlijk zijn er weinig mensen die een mus niet herkennen. Maar het gaat niet goed met ze... Helemaal niet goed. Mussen – in het bijzonder Huismussen – voelen zich pas goed met soortgenoten in hun omgeving. Oorspronkelijk broedde de Huismus (*Passer domesticus*) in kolonies en in bomen, maar geleidelijk heeft ze zich aangepast en is ze een bewoner van menselijke bouwsels geworden, met een voorliefde voor dak(got)en. Hun vindingrijkheid kent echter geen grenzen.

Ringmussen (*Passer montanus*) zie je zelden of nooit in de stad. Zij voelen zich meer aangetrokken tot de 'boerenbuiten', waar bewoning en cultuurlandschappen elkaar afwisselen. Als echte holenbroeders hebben ze een voorliefde voor knotwilgen en oude fruitbomen. In het Engels spreekt men dan ook van 'Boommussen' (Tree Sparrows).

Vooraf tussen februari en mei wordt er door mussenmannetjes heel wat afgetijlpt. Gaat het hen voor de wind en resulteert al dat getijlpt in een broedsel van meestal vier (Huismus) of vijf (Ringmus) eieren, dan doen ze het verder niet zo slecht, want ongeveer 88% van de huismuseieren en 93% van de ringmuseieren komen met succes uit. Daarmee breekt echter voor alle mussenouders een drukke en moeilijke periode aan.

Om de honger van hun jongen te stillen, moeten ze op zoek naar insecten en dat is voor veel mussenouders geen eenvoudige opdracht. Zo stelden onderzoekers in Hamburg vast dat in 1997 geen enkel jong van een eerste broedsel uitvloog bij gebrek aan insecten. Insecten zijn bij het grootbrengen van mussenjongen van levensbelang. Buiten het broedseizoen zijn zowel Huismus als Ringmus geen insecteneters, maar eerder zaadeters.

Nadat ze onafhankelijk zijn van hun

ouders, gaan zowel jonge Huis- als Ringmussen op zoek naar gunstige foerageergebieden. Hun voedsel bestaat nu vooral uit granen en graszaden. Voor jonge mussen is dit de gevaarlijkste periode van hun leven: na twee maanden is nog amper de helft van de uitgevlogen jongen in leven. In de late zomer krijgen ze dan het gezelschap van volwassen Huis- en Ringmussen die het broeden beëindigd hebben.

Vanaf september tot ongeveer half november trekken alle Huismussen terug naar hun broedgebieden om opnieuw een nestplaats in te nemen. Vrijgekomen nestplaatsen worden snel door jonge Huismussen ingenomen. Daarbij verplaatsen ze zich zelden verder dan twee tot vijf kilometer. Ongeveer 25% van de Ringmussen – meestal jonge vogels – ziet het hier tijdens de herfst niet meer zitten en trekt in een zuidwestelijke richting om te overwinteren in Frankrijk, Spanje en Portugal. Tijdens de winter vormen zowel Huismussen als Ringmussen zogenaamde 'voedselgemeenschappen'. Ze opereren meestal vanuit een beschutte omgeving zoals een haag, enkele dichte struiken of een muurbegroeiing en zoeken hun voedsel meestal op de grond.

Al sinds mensenheugenis komen Huismussen voor in de omgeving van mensen. In de 'Atlas van de Belgische Broedvogels' (1988), waarvan de gegevens afkomstig zijn uit de periode 1973-1977, wordt de totale Belgische populatie Huismussen geschat op 715.000 broedparen. Men vermoedde echter, wegens de hoge dichtheden in de steden, dat het werkelijk aantal nog hoger lag. Het zijn nu juist die stadsmussen die menig onderzoeker kopzorgen geven. Ook de man in de straat stelt steeds vaker vast dat het stadsgetijlpt van weleer meer en meer verstomt. Men vermoedt dat tussen 1975 en 1985 het huismussenbestand halveerde. Die daling zet zich nog steeds door. Volgens 's werelds grootste mussenspecialist, Summers-Smith, kunnen wij op het ogenblik spreken van een daling van 98% in onze stadscentra.

DRINGEND !!

Om uit te zoeken waar we vandaag nog mussen kunnen vinden en om iets te kunnen ondernemen tegen de oorzaken die verantwoordelijk zijn voor de dramatische achteruitgang, moeten er heel wat gegevens worden verzameld. Dat kan niet gebeuren door enkele onderzoekers. Om die reden organiseert de Belgische Vogelbescherming een grootscheeps mussenproject, waarbij zij rekent op de medewerking van heel veel mensen.

Het enige wat Vogelbescherming ons vraagt is te kijken of wij nog mussen in onze eigen tuin hebben of er ooit hebben gehad. Om het ons gemakkelijk te maken, kan je op aanvraag een uitgebreide mussenbrochure verkrijgen, met daarin een mussen-involkaart: Vogelbescherming's Mussenproject, Veeweidestraat 43-45 te 1070 Brussel (e-mail: info@vogelbescherming.be). Je kunt uiteraard ook terecht op de website van Vogelbescherming: www.vogelbescherming.be.

HUISMUS IS EEN BESCHERMEDE VOGEL IN VLAANDEREN !

Nieuw besluit maakt bestrijding van Huismussen onmogelijk.

Het bestrijden van Huismussen (*Passer domesticus*) in Vlaanderen is niet langer toegelaten. Via de bepalingen van art. 4 van het Koninklijk Besluit van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaamse Gewest, konden deze alomtegenwoordige vogeltjes tussen 1 maart en 30 september

van elk jaar worden bestreden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, maar ook in het belang van de volksgezondheid. Hiervoor kon worden gebruik gemaakt van vuurwapens, zelfs zonder jachtverlof. Iedereen mocht Huismussen doden, mits men vooraf per aangetekende brief de burgemeester van de gemeente en de afdeling Bos & Groen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in de provincie had verwittigd. Bij gemotiveerde beslissing konden die de bestrijding zo nodig verbieden. De nesten, eieren en jongen van de Huismus mochten worden verstoord, vernield of weggenomen.

Vogelbescherming Vlaanderen heeft reeds in juli 1999 de eerste stappen gezet om de Huismus een beschermd wettelijk statuut te geven. De Vlaamse Hoge Jachtraad was hierin niet geïnteresseerd omdat Huismussen geen jachtwild zijn (!). Diezelfde vraag werd in september 1999 gericht aan de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud. Die steunde unaniem het voorstel van Vogelbescherming en formuleerde in die zin, op 18 november 1999, een advies voor Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, Vera DUA.

De minister is daar positief op ingegaan. Het 'Mussenproject 2002', dat op 1 maart 2002 door Vogelbescherming werd opgestart, loopt op volle toeren. Duizenden geïnteresseerden hebben ondertussen een mussenzoekkaart aangevraagd of vullen online hun gegevens in op een digitale zoekkaart die ze kunnen vinden op de website van Vogelbescherming Vlaanderen www.vogelbescherming.be. De speciale mussendakpannen van Koramic zullen eind deze maand in de bouwhandel beschikbaar zijn. Het bedrijf schenkt per verkocht exemplaar 2,50 Euro aan Vogelbescherming. De goedkeuring van het besluit dat de Huismus beschermt, betekent een morele steun voor de Vogelbescherming en haar 'Mussenproject 2002'.

Jan Rodts

SEIZOENSGROENTEN

LENTE

De lente is het seizoen waarin de kringloop opnieuw begint. In deze periode zullen dan ook heel wat groenten gezaaid worden en als we er zeer vroeg bij zijn, via de serre, de veranda of binnenshuis dan kunnen we ook reeds gaan oogsten.

In de beroepsteelt noemt men het opkweken van planten tijdens de winter "weeuwenteelt". Men zaait dan in

het najaar onder glas, overwintert de planten in potten en plant ze uit in het voorjaar.

Vroege bloemkolen en groene selder komen hier voor in aanmerking.

Wel het juiste ras kiezen!

Buiten zaaien in volle grond heeft maar zin als de bodem voldoende opgedroogd en opgewarmd is, anders kiemen de zaden niet. Meestal kan dit al eind februari tot begin maart voor wortelen (amsterdamse bak), erwten, kervel, spinazie, tuinkers, prei, sla.

Later in de lente volgen dan de vruchtgewassen als tomaten, augurken, courgetten, komkommers, enz. Uitkijken wel voor de ijsheiligen (rond 10 mei) en eventueel beschutting geven met plastic of vliesdoek.

Wat is er voor de beginner belangrijk? Probeer zoveel mogelijk voor te kweken zodat je sterk ontwikkelde planten kunt uitplanten. Van enkele teelten geven we graag wat meer toelichting.

De pompoen :

Hij is misschien wel geen echte lentegroente maar hij vormt wel een ideale overgang van de winter naar de lente. Pompoenen zaait men in april, men oogst in oktober-november en bewaart nog tot maart-april. Men kan dus zeer lang van deze vruchten genieten. De teelt vraagt wel wat plaats maar in combinatie met wacht- en of composthoop kan dit best meevallen. In tegenstelling tot wat vele mensen denken groeien pompoenen op alle soorten bodem en hoeven ze geen overdreven bemesting. Ze zijn wel dankbaar voor een dosis compost en eventueel wat kalk als de grond te zuur is.

Als ras raden we aan voor een kleinvruchtige soort te kiezen in plaats van de reuzenpompoenen die onhandelbaar zijn en minder lekker.

De Japanse pompoen of Hokkaido is een absolute aanrader. De echte is grijsgroen van kleur maar er komen ook andere schakeringen voor van oranje over rood tot gevlamd.

Oogsten voor de vorst met behoud van het steeltje dat houtig is geworden. Bewaren op een koele plaats, in januari zijn ze op hun lekkerst.

Best gekend is de pompoensoep, maar er zijn ook pompoenfrietjes (lieft zeer fijn snijden) en pompoentaarten.

Een andere toepassing die de laatste tijd veel ingang vindt is het "versieren" van zijn gevel of voordeur met pompoenen. Persoonlijk hebben we daar veel moeite mee. Wie zei ook weer "Wie geen respect heeft voor zijn voedsel zal van honger sterven".

De radijs :

Radijzen zijn één van de oudste cultuurplanten die onder andere in China reeds duizenden jaren geteeld worden. Men zaait vanaf eind februari en oogst 5 tot 8 weken later. Voor de lenteteelt uitsluitend rode rassen kiezen zoals scharlaken, scharo en cherry belle. Zaai op rijen of breedwerpig, niet diep en niet te dicht zodat de knolletjes voldoende plaats hebben om zich te ontwikkelen..

Radijsjes worden vooral op prijs gesteld als ze lekker knapperig zijn. Naargelang het ras kunnen ze wat pikant smaken. Je eet ze uit het vuistje, bij de boterham en in salades maar ook in gestoofde en gekookte bereidingen zoals aardappelpuree. En vergeet niet ook het loof is eetbaar.

De tuinkers :

Tuinkers wordt ook hofkers, bitterkers genoemd en is nog beter bekend onder de franse naam cresson. Het werd reeds door de oude Egyptenaren gekweekt en is een van de meest eenvoudige teelten die we kennen.

Zaaien kan gans het jaar binnen in bakjes en buiten vanaf maart tot september. Best zaait men om de 2 weken want zo snel kan men ook oogsten. Het vraagt geen speciale bemesting en gezien de zeer korte groeiduur zijn ziekten zo goed als uitgesloten.

In de vruchtafwisseling kan het dan ook overal

ingepast worden waar er plaats vrij is of komt. Het wordt altijd rauw gegeten en dient niet alleen voor versiering.

De molsla :

of de verbeterde versie van de paardebloem. Vroeger werd tijdens het voorjaar ijverig gezocht naar de gebleekte paardebloemblaadjes die onder de molshopen in de weiden te vinden waren. De paardenbloemen groeien in het voorjaar terug sterk aan en als ze toevallig onder een molshoop zijn terecht gekomen dan geven ze gebleekte bladeren. Vandaar dus de naam molsla.

Naast de wilde paardebloemen bestaat er ook een verbeterd ras.

Men zaait in maart op rijen in de volle grond en dunt uit op 15 cm in de rij. Het eerste jaar wordt er niet geoogst maar vormt er zich een stevige penwortel. Voor de winter bedekt men deze planten met grond of omgekeerde bloempotten of zwarte plastic. In het volgend voorjaar gaan de planten naar analogie met hun wilde broers en zusters opnieuw schieten.

Dit levert dan gebleekte blaadjes die een gezonde, ietwat bittere smaak hebben en een frisse afwisseling zijn in het rauwkostmenu.

Samen met zevenblad en andere voorjaarskruiden kunnen ze ingeschakeld worden in een zuiveringskuur.

Velt.

ECO STYLE

uitnodigingen, naamkaartjes, geboortekaartjes, huwelijkskaarten, affiches, tijdschriften, handelsdrukkerwerk...

Maak zelf uw keuze en geniet van ons milieuvriendelijk aanbod en vrijblijvend, budgetvriendelijk advies.

KASTEELDREEF 66/1 9120 BEVEREN - TEL. 03/775 71 05 - FAX 03/755 33 49
E-MAIL belprint@skynet.be

NATUURINRICHTINGS PROJECT 'DONKMEER EN OMGEVING TE BERLARE'

Het Donkmeer en omgeving is voor een groot deel gelegen in het Vogelrichtlijn- en Habitatgebied, R- en N-gebieden van het gewestplan en tevens een beschermd landschap. Op 22 september 1992 heeft de gemeenteraad van Berlare reeds een globaal beheersplan voor het Donkmeer goedgekeurd met:

- op de 2 grote meren: actieve en passieve recreatie
 - cultuurhistorische herinrichting en natuureducatieve uitbouw van de zone eendenkooi
 - de oprichting van een reservaatzone.
- Hiervoor heeft de gemeenteraad van Berlare op 6 juli 1993 een beheerscontract afgesloten met de vzw Durme. Deze zone is ondertussen erkend reservaat geworden en de natuurwaarde is er al aanzienlijk toegenomen. Het eerste monitoringrapport is onlangs aan de afdeling Natuur overgemaakt.

Het Donkmeer en omgeving heeft niet alleen een belangrijke natuurwaarde, maar is tevens sinds generaties een centrum voor het toerisme en de recreatie. Het overgrote deel van de oppervlakte is eigendom van de gemeente Berlare en de Intercommunale DDS.

Op initiatief van het gemeentebestuur en de vzw Durme was er een informeel gesprek over een mogelijk natuurinrichtingsproject met de heer Jan Verboven (VLM). Uit dit gesprek is gebleken dat in het betrokken gebied belangrijke natuurontwikkelingsmogelijkheden zouden kunnen uitgevoerd worden.

Alle aanwezigen waren bereid in de toekomst garant te staan voor een vlotte samenwerking. Het gemeentebestuur van Berlare zal overigens verdere contacten leggen met DDS met de bedoeling een deel van hun eigendom ook in het project te betrekken.

In het vooropgestelde gebied liggen enkel twee enclaves private grond, zodat er maar dient rekening gehouden te worden met een beperkt aantal eigenaars, waardoor dit natuurinrichtingsproject normaal vlot uitvoerbaar zou kunnen zijn. Te meer omdat de initiatiefnemer, het gemeentebestuur van Berlare, trouwens eigenaar is van het grootste deel van de betrokken oppervlakte. Uit het voornoemde informeel gesprek zijn reeds concrete actiepunten geformuleerd, die uiteraard nog kunnen aangepast en aangevuld worden :

- cultuurhistorisch verantwoorde herinrichting van de ruimte van het huidige dierenpark, met bijv. wissenaanplant en daarbij aansluitende verdwenen mandenvlechterij, inrichting van een turfput, tonen van oude rassen van neerhofdieren en inheemse dieren uit de vroegere eendenkooi. Daarbij hoort het onmisbare aanbieden van een rustpunt met drankgelegenheid tijdens de openingsuren van het park. Zo wordt het huidige dierenpark omgevormd tot een daar beter passend natuur- en heempark.
- herinrichting van de eendenkooi in zijn historische toestand: afscherming met dikke rietmatten en inrichting van de 4 eeuwenoude vangpijpen. Zo kan dit een unieke bezoekerskooi worden in ons land. Dit zou dus een uniek element worden in het natuur- en heempark.
 - heraanleg van de rietkragen op de 'put 12' en opname van deze put bij het erkende reservaat via een overgangsmaatregel met aandacht voor de huidige hengelaars.
 - verwerving van de private gronden die als enclaves in het natuurinrichtingsgebied gelegen zijn, zodat ook daar optimaal natuurbeheer in de toekomst mogelijk wordt.
 - maatregelen om de kwaliteit te verbeteren

van het water dat via beken naar het Donkmeer vloeit.

Besluit: een natuurinrichtingsproject 'Donkmeer en omgeving' zal grote winstpunten meebrengen zowel voor de natuur als voor het toerisme en de recreatie op en om het Donkmeer. De gemeenteraad van Berlare heeft dit project in principe goedgekeurd en heeft een aanvraag ingediend bij de minister van Leefmilieu V. Dua. Ondertussen is via de administratie vernomen dat alle in 2001 ingediende natuurinrichtingsprojecten voorlopig worden uitgesteld en dat men eerst resultaten wil zien van de andere lopende projecten. Het is bekend dat veel van deze projecten moeizaam van de grond komen omdat ze dienen uitgevoerd op gronden van talrijke particulieren die het project niet genegen zijn. Uiteraard is dit een groot knelpunt. Maar voor het project van het Donkmeer en omgeving liggen de kaarten duidelijk anders: de eigenaar zelf heeft de aanvraag ingediend. Voor de minister dus een ideale situatie om snel en efficiënt een natuurinrichtingsproject te realiseren.

Hopelijk wordt 2002 het jaar van de waarheid.

A. Verstraeten

MILIEUMEDIATHEEK

VZW DURME

Gehuisvest in:

Kasteel Blauwendael (1e verdieping), Kerkstraat 21, 9250 Waasmunster

Openingsuren:

- Elke 2de zondag van de maand, van 10u00 tot 12u00
- Op afspraak voor groepen en studiewerk. Tel. 052/46 02 56

De milieumediatheek staat ten dienste van iedereen.

Alle documenten zijn ter inzage en de overgrote meerderheid is uitleenbaar.

De uitleentermijn is 1 maand.

Niet-leden van vzw Durme betalen een waarborg van 1 Euro per uitleening van drie documenten.

vzw Durme wil in haar milieumediatheek informatie en documentatie aanbieden inzake natuur en milieu in de meest ruime betekenis van het woord, en dit op een algemeen, jeugdig en deskundig niveau. Zonder de toppers op de natuur- en milieumarkt te willen missen wil haar aanbod prioritair aanvullend zijn ten aanzien van de algemene bibliotheken en mediatheken.

In de milieumediatheek vindt u informatie en documentatie over:

Water, bodem, lucht, geluid en trillingen, gevaarlijke stoffen, energie, natuurgebieden, landschappen, natuur- en milieubeleid, milieurecht, planten en dieren, land- en tuinbouw, voeding, ruimtelijke ordening, verkeer, bouwen en wonen, economie en milieu, recreatie en toerisme en milieukunde.

Het aanbod van de milieumediatheek is bovendien erg soortenrijk:

- Bijna 50 tijdschriften, berichtenbladen en nieuwsbrieven
- Meer dan 4000 boeken, brochures en (verzamel-)mappen
- Audio-visueel materiaal: posters, dia's, geluidscassettes, cd's, videofilms, fotomateriaal en cd-roms
- Informatief spelmateriaal

Het hele mediatheekbestand is bovendien geïnfomatiseerd en toegankelijk via trefwoorden.

Beperkt fotocopiëren is mogelijk. Een bezoek meer dan waard !

A.B.L.L.O. vzw
 Actiecomité ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever en in het Maasland: Postbus 7, 9100 Sint-Niklaas
 Secr. Erik Rombaut, Stationsstraat 126, 9170 Sint-Gillis-Waas.
 ☎ + fax 03/7770 71 47
 E-mail : erik.rombaut@pi.be
ONS STREVEN vzw
 Milieugroep Tielrode : Jef Verspecht, Appelsvoorde 36,9140 Tielrode.
 ☎03/771 04 43.
GROENKOMITEE vzw
 Groenstraat 2, 9170 Sint-Pauwels. ☎03/779 94 57 (J. van de Voorde)
 W.I.L.G. Wij jiveren voor een Leerbare Gemeente Sint-Gillis-Waas: Quintelier Marcel, Doornstraat 49, 9170 Sint-Gillis-Waas
 ☎03/770 79 67.
DE PAAKLJUN
 Vereniging voor kwaliteit van de leefomgeving te Belsele: F. De Beleyr, Kleemstraat 89, 9111 Belsele.
 ☎03/722.07.62.

RING-COMITÉ (= Actiecomité Neen aan de Grote Ring)
 Gilbert Cant, Perstraat 88, 9120 Haasdonk ☎ 03/775.19.31
 fax 03/296 66 28 E-mail : gilbert.cant@pandora.be
DURME vzw
 Afdeling Lokeren: Bezoekerscentrum 'Molsbergenstraat, 9160 Lokeren
 ☎ + fax 09/348 30 20.E-mail vzwduerne@planetinternet.be
 ► Afdeling Waasmunster : F. Waterschoot, Smoorstraat 5, 9250 Waasmunster.
 ☎052/46 11 45
 ► Afdeling Zele : De Brauwer Adriaan, Guido Gezellestraat 70 9240 Zele. ☎052/ 45 18 60
 ► Afdeling Hamme-Elversele : H. Kinders, Reuzeweg 55, 9220 Hamme. ☎052/47 18 57.
 ► Afdeling Klein Sinaai: Eric Claes, Kloosterstraat 20 9190 Stekene. ☎09/346.93.02.
KRUJUN
 Kruibeeks Natuurbehoud: F. Daniels, Houlen Kruisstraat 29, 9150 Kruibeke.
 ☎03/774 27 94

V.E.L.T.
 Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze: A. Verfaillie, Hoogstraat 88, 9100 Sint-Niklaas.
 ☎03/776 84 24.
NATUURPUNT
 ► Waasland NOORD
 Jan Dhollander, Bergstraat 25, 9170 De Klinge ☎ 03/770.64.26
 E-mail :jan.dhollander@pi.be
 ► Waasland ZUID
 Tine Crève, Belseledorp 16 bus 4 9111 Belsele ☎03/772 65 47.
ECOTEST
 Milieuvereniging gemeente Temse: Marc Van Uytvanck, Velle 100, 9140 Temse.☎03/771 20 98.
WASE IMKERSBOND :
 Willy Devriese, Drie Lindekens 48, 9120 Beveren-Waas
 ☎ 03/755 15 65
 C.V.N. Centrum voor natuurbeschermingseducatie -regio Waas : D. De Roose, Schauselhoekestraat 18, 9140 Temse. ☎03/771.49.24
 Vriendenkring NATUURHUIS
PANNWEEL Pauli Maris, Zandstraat 146, 9120 Haasdonk
 ☎755.15.85

J.N.M. Jeugdbond voor Natuur- studie en Milieu-bescherming
 ►afd. Waasland Pieter-Jan Janssens, Dr. Verdurmenstraat 14, 9100 Sint-Niklaas,
 ☎03/ 766.69.28
 ►afd Durmeland,
 Bram Bauwens: Hoogstraat 50, 9160 Lokeren☎ 09/349 33 71
VOGELBESCHERMING
VLAANDEREN afd. WAASLAND Jan Rodts, Sint-Niklaas.
 ☎02/521 28 50 (tijdens kantooruren)
HOF TER SAKSEN
 Arboretum & groendienst ☎03/775 28 51 Haasdonkbaan 101, 9120 Beveren
HORTUS TER SAKSEN vzw
 August De Boeckstraat 17, 9120 Beveren.☎03/755.23.26
WERKGROEP MILIEU EN GEZONDHEID Sint-Niklaas:
 Fred De Baere en Kristine De Leeuw : Drielandenstraat 24, 9100 Sint-Niklaas
 ☎ en fax : 03/766.12.02
 www.milieugezondheid.be.E-mail : info@milieugezondheid.be